

Kadyanshi ka Shinga ka Marku

Ukukpa u kadyanshi

Marku, uza da u korongi tagarada u na vi, u reve ta asuki. U rongo ta evu n Bituru cika, a'ayin a ukpa n u'yanga u Yesu. Marku yansa ta nwalu asu asu n Baranaba, uza roku uza da u tsu tono n ama a asuvu a Atoni. A yansa ta manyan kabolo a 'yangasai a'uwa a atoni a asu u da dem a rongoi.

Marku dana ta alabari a Yesu n u ucira. Yesu kotso baci uyan ukunosavu u tsu laza ta ubana a asu u roku u ba u yain kpm u roku de. Marku wenike ta an Yesu yansai ili ushani tsara u banga ama. U wenike tsu ta tyoku da Yesu wari kagbashi. A'ayin a nala yi, ama a rongo ta a uvana uza da wari magono ma ucira a likimba uza da a ka isa Kawauwi. Shegai an Yesu tuwai a wene yi tyoku da a zuwai uma a ka wene Kawauwi wa, kpaci Yesu lya ta tsugono tsu ne n ucira u zuba. Ama roku a kovo ta Yesu, aku a fobusoi tsara a wuna yi. Marku wenike ta tyoku da na vi wari a kapashi ka manyan ma Yesu, nala u yain manyan ma ne ma uwauwa ama.

Tagarada u na wa tonuko ta Atoni a gogo-na u da tsu woko agbashi a atoku; wata, tsu bangamgbana. U wenike ta kpm Yesu pana ta ikyamba adama a da nala Kashila ka ciga yi u gbashika ama. Nala Kashila ka panai kayanyan n ili i'ya Yesu yain, kpm gogo-na wa ta a asu u tsupige a kukere ku ulyaki ku Kashila. Tsu pana baci ikyamba gogo-na adama a uyan ili i shinga an tsa tono Kashila, Kashila ka pana ta dem kayanyan ka tsunu.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Akani a Yahaya kalyuḅugi (1:1-8)
 Ulyuḅugu n ukondo u Yesu (1:9-13)
 Yesu a Galili (1:14-9:50)
 Yesu banai a Galili n Urishelima (10:1-52)
 A'ayin a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo n ukpa u
 ne (11:1-15:47)
 Yesu wā tā n uma (16:1-8)
 Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne (16:9-20)

Kuḅari ku Yahaya Kalyuḅugi
 (*Matiyu 3:1-12; Luka 3:1-18; Yahaya 1:19-28*)

¹ Ukuna u Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Kirisiti Kawauwi Maku ma Kashilā u ḁa na.

² U gita tā tyoku ḁa wari ukorongu a tagarada u Ishaya matsumate,
 “Kashilā ka danai, ‘Ma suku tā katsumate ka va a kapala
 ka vunu, kotsu u lapuluka vu ure.’” ◇

³ Uza roku wa salasa a kakamba,
 ‘Lapulai ure adama a Asheku, i shamkpa ure vi mai tsara
 u wala.’” ◇

⁴ Katsumate ki Yahaya Kalyuḅugi ḁa uza ḁa wa lyuḅu-
 gusu ama n mini. Wa rongo a kakamba n u yanyi kuḅari,
 “Kpatalai i gono a asu u Kashilā, i asaka tsicingi tsu ḁe.
 A lyuḅugu ḁa, kotsu Kashilā ka cimbusa unyushi u ḁe.”

⁵ Kakuma ka ama ushani ka uyamba u Yahuda n aza a
 Urishelima a wutai a banai ara Yahaya a dansai unyushi
 u le, aku u lyuḅugusu le a mini ma Agata a Urudu.

⁶ Yahaya u ukai aminya a tsileme tsu karakuma, u sirai
 kagbawatsu ka ukpan a cuku tsu ne. Kpam ilikulya i ne
 i'ya abaruma n ishigi. ⁷ U tonusukoi ama u danai, “Vuma
 ḁa wa tuwa a kucina ku va u la mu ta cika. Mpa n ratsa n
 bana n kudangu n surukpa isirikatsu i akpata i a a'ene a

◇ 1:2 Mal. 3:1. ◇ 1:3 Isha. 40:3.

ne wa. ⁸ Mpa n mini ma n lyubugusu dā, shegai eyi n Kulu Keri ka wa lyubugu dā.”

*Ulyubugu n ukondo u Yesu
(Matiyu 3:13-17; Luka 3:21-22)*

⁹ A'ayin a nala yi, Yesu wutai a Nazara u uyamba u Galili u tuwai ara Yahaya. An u rawai a Agata a Urudu, aku Yahaya lyubugu yi. ¹⁰ Yesu n u wuti a asuvu a mini mi, kute-kute u wenei zuba u kukpai, aku Kulu Keri ku cipai ara ne yavu kadya. ¹¹ Aku a panai kalagatsu a zuba, ka danai, “Ada Maku ma va ma n lai uciga, n avu da ma pana kayanyan cika.”

¹² Kute-kute Kulu Keri ku tonoi n eyi ubana a kakamba, ¹³ asu u da u rongoi a'ayin a amangare, Kanangasi* n ka kondusi yi. Nnama n mete n da dem pini asu vi, shegai atsumate a zuba a bana ta n a yanki yi aganda.

*Yesu gitai u'isa atoni a kagita
(Matiyu 4:12-22; Luka 4:14-15; Luka 5:1-11)*

¹⁴ An nala wurai, a kanai Yahaya a ukai a kuwa ku a'ali.† Pini nala, Yesu tuwai a Galili wa dansa Kadyanshi ka Shinga ka Kashila. ¹⁵ U danai, “A'ayin yi a shadangu de, kpam tsugono tsu Kashila tsu yan de evu. Kpatalai i asaka unyushi u de, aku i wushuku n kadyanshi ka Kashila.”

¹⁶ Yesu n u wali a ikengi i Kushiva ku Galili, aku u wenei akani a adan ama a re, Simo n Andurawu uza n uvangu, n a kanasi adan n ibilili. ¹⁷ Yesu tonuko le, “Tono numu, ma wenike da ta tyoku da ya tukuso ama.” ¹⁸ Kute-kute a asakai ibilili i le, a tono yi.

* 1:13 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. † 1:14 Hiridu Antiba aya magono ma aza a Yahuda a'ayin a da a kanai Yahaya a uka yi a kuwa ku a'ali. Aya u zuwai a kana yi.

¹⁹ An u walai kenu, u wenei uza n u vangu; wata, Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi a kpatsu n a lapulusi ibilili i le. ²⁰ Kute-kute u isa le, aku a asakai tata u le n azamaninga, a tono yi.

Uza u ityoni i cingi

(Matiyu 7:28-29; Luka 4:31-37)

²¹ Yesu n atoni a ne a banai a ilyuci i Kafarnahum. Kain ka Ashibi, u uwai a kagata ka Kashila, aku u gitai uwenishike. ²² Ama a yan ta majiyan, kpaci tyoku u uza u ucira u da wa wenishike le, kpam tyoku u awenishiki a Mele da wari wa.

²³ A'ari pini asuvu a kagata ka Kashila ka le ki, aku uza u ityoni i cingi u tuwai wa salasa n ucira, ²⁴ "Ndya va ciga n atsu, Yesu uza u Nazara? Tuwa da vu tuwai vu wacinsa tsu? N reve ta ko ya vari, Uza u Uwulukpi u Kashila u da."

²⁵ Yesu banai ityoni i cingi yi, u danai, "Pada! Vu wuta asuvu a ne." ²⁶ Ityoni i cingi yi i gbadā yi n ucira, aku i wurangi yi n ucira i wutai asuvu a vuma vi. ²⁷ Gba ama a yan ta majiyan, hal a kana uwecemgbenishe, "Ndya naha? Uwenishike u savu u da? U ucira? Hal u tsu barana ityoni i cingi kpam i panaka yi!" ²⁸ Kute-kute kadyanshi ka ne ka tamburai gba uyamba u Galili.

Yesu tanasai ama ushani

(Matiyu 8:14-17; Luka 4:38-41)

²⁹ Yesu kabolo n Yakubu n Yahaya n atoni a da a buwai, a asakai kagata ka Kashila ki a laza karara she a kuwa ku an Simo n Andurawu. ³⁰ Mma u uka u Simo wari nvain n usudugbi u ikyamba, an Yesu rawai, kute-kute a laza a tonuko yi ukuna u ne. ³¹ U banai ara ne u kana yi kukere u yangasa yi, aku mballa mi n asaka yi. U gita le upecishike ilikulya.

³² N kuvuli, an kaara ka rukpai, ama a tukoi Yesu gba aza a mballa n aza a ityoni i cingi. ³³ Gba ama a ilyuci yi

a bolomgbonoi a utsutsu u kuwa vi. ³⁴ Yesu tanasai aza a mbala icun kau-kau ushani, kpam u lokoi ityoni i cingi ushani. U asaka ityoni i cingi yi i dana ukuna wa, an a revei uza da wari.

*Yesu yain ku*bari a Galili

(Luka 4:42-44)

³⁵ N kpasani, Yesu 'yangai u asakai kuwa ki u wutai a ilyuci yi u banai asu u da bawu ama a'ari, u yain pini kvasu. ³⁶ Simo n aza da a'ari n eyi a wuta yi ubolo. ³⁷ An a wene yi a tonuko yi, “Gba ama da pini a ka bolo vu.”

³⁸ U wushuki, “Asaka tsu banai ilyuci ilyuci i roku i'ya i'ari evu evu, kotsu dem n yanka le kubari ki, kpaci ili i'ya i zuwai n tuwai i'ya la vi.” ³⁹ U tambai a Galili gba n u yanki le kubari a agata a Kashila a le n u wutukpusi ityoni i cingi.

*Yesu tanasa*i makutu

(Matiyu 8:1-4; Luka 5:12-16)

⁴⁰ Makutu ma roku ma tuwai ara Yesu. U kudangi u folo yi, u danai, “Vu wushuku baci, va fuda ta vu tanasa mu.”

⁴¹ U pana yi asuvayali, aku u barakpai kukere ku ne u sawa yi. U danai, “N wushuku ta. Tana!” ⁴² Kute-kute tsukutu tsi tsu asaka yi, aku u tanai.

⁴³⁻⁴⁴ Yesu rono yi atsuvu cika, “Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala ba vu wenike kaci ka vunu a asu u kadarakpi. Vu naka kune ku Musa danai a naka adama a da vu tanai, kpam kotsu a reve n u da.” ◇ Aku u asaka yi u lazai.

⁴⁵ Shegai vuma vi u gitai uyan kadyanshi ki, hal u rawai asu u da Yesu kpadai u uwa asuvu a ilyuci a kateshe. U ba wa rongo a asu u da bawu uza wari, shegai ko n nala ama a ka wutusa ta a asu kau-kau n a bansi ara ne.

◇ 1:43-44 Adkp. 14:1-32.

2

*Yesu tanasai kawunu**(Matiyu 9:1-8; Luka 5:17-26)*

¹ An a yain a'ayin a kenu, Yesu doku u gonoi a Kafarnahum. Ama a tsarai alabari a da wari a kuwa. ² A bolomgbonoi cika hal a nambai kabala a kunu hal kapala ka utsutsu dem. Aku u yanka le kadyanshi. ³ Ama roku, ama a nishi, a cangai kawunu a tuko yi ara ne. (Uza da bawu wa fuda wa wala ko u gbadā a'ene a ne.) ⁴ An a nambai ure u da a ka banka yi ara Yesu adama a kakuma ka ama, a dapai kupa derere a asu u da wari. Aku a zuralapai kajiba ka kawunu kari nvain mi. ⁵ An Yesu wenei tyoku da a pityanangi n eyi, u tonukoi kawunu ki, “Maku ma va, a cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu.”

⁶ Awenishiki a Mele a da a'ari pini ndishi asu vi, a ka yawunsa a atakasuvu a le. ⁷ “Ndya i zuwai vuma u na u danai nala? U nusuka ta Kashila. Ya wari n ucira u da wa cimbusa unyushi u cingi bamu n Kashila?”

⁸ Kute-kute katakasuvu ka ne ka wenike yi ili i'ya a ka yawunsa a atakasuvu a le i'ya na. U tonuko le, “Ndya i zuwai ya yawunsa nala? ⁹ Ndya i lai shana: Va tonuko kawunu, ‘A cimbusa de unyushi u cingi u vunu.’ Ko gai a dana, ‘Yangā vu shamgba, bidya kajiba ka vunu, vu wala.’?”

¹⁰ Adama i reve an Maku ma Vumaɗ mari n ucira a likimba u da wa cimbusa unyushi u cingi.” U tonukoi kawunu ki,

¹¹ “N tonuko vu, 'yangā vu shamgba, bidya kajiba ka vunu, vu wala a kuwa.”

¹² U 'yangai u bidyai kajiba ka ne u wutai u lazai a'eshi a le gba. Ya dem yan ta majiyan, aku a cikpalai Kashila, a danai, “Tsu taɓa uwene ukuna naha wa!”

*Yesu isai Levi**(Matiyu 9:9-13; Luka 5:27-32)*

¹³ U doku u wutaḡi u banai unḡa u kushiva. Kakuma ka ama ka banai ara ne. Aku u gita le uwenishike. ¹⁴ Eyi n u wali, u wenei Levi maku ma Halfa ndishi a kakinda ka uwusha u utafa. Yesu tonuko yi, “Tono mu.” Aku u 'yangaḡi u tono yi.

¹⁵ Pini nala, Yesu tuwaḡi wa lya ilikulya i kuvuli a kuwa ku Levi.† Awushi a utafa† ushani n aza a unyushi u cingi, a ka lya kabolo n eyi, n atoni a ne. Kpaci ama da pini ushani aza da a tono yi. ¹⁶ An awenishiki a Mele n Afarishi a wene yi n u lyayi n aza a unyushi u cingi n awushi a utafa, a wecei atoni a ne, “Ndya i zuwai wa lya n awushi a utafa n aza a unyushi u cingi?”

¹⁷ An Yesu panai nala, u tonuko le, “Aza da a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a mbaḡa. N tuwaḡi adama a da ma isa aza a maci wa, she aza a unyushi u cingi.”

Keci a kaci ka kakuli
(*Matiyu 9:14-17; Luka 5:33-39*)

¹⁸ Atoni a Yahaya gbḡ n a Afarishi a ka yan kakuli. Ama roku a tuwaḡi a wecei Yesu, “Nida atoni a Yahaya n atoni a Afarishi a ka yan kakuli, shegai atoni a vunu a ka yan wa?”

¹⁹ U wushuki, “Ya ciga amoci a asu u iyolo a rongo bawu ilikulya? A'a. Wa yan wa! Valisavu wa baci gai n ele a ka yan nala wa. ²⁰ Kain ka a ka bidya yi a mere ma le ka ta a utuwa, kain ka nala ki ka a ka yan kakuli.

²¹ “Vuma wa padara kunya ku cau n kakashi ka savu wa. U yan baci nala, kakashi ka savu ki, ka pada ta ka zuwa kunya ku cau ki ku doku ku kara cika. ²² Kpam vuma wa tsungu mini ma cinwi† ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. Kpaci ma shita baci ma tasa ta kadele ki, gbḡ kadele ki n mini ma cinwi mi a ka namba le ta. Shegai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka savu.”

Yesu da Asheku a kain ka Ashibi
(*Matiyu 12:1-8; Luka 6:1-5*)

²³ Kain ka te n kain ka Ashibi, Yesu wa wala a mere ma ashina a ilya. Tyoku da atoni a ne a ka wala n eyi a gitai ukoduso aratu a ilya yi n a yuruwi n a takumi. ²⁴ Afarishi a roku a tonuko yi, “Webele, ndya i zuwai a ka yan ili i'ya i nangasai mele ma tsunu ma Ashibi?”

²⁵ U wushuki, “I yan kaneshi u ili i'ya Dawuda yain, an eyi n aje a nwalu a ne a nambai, kpam a ka pana kambulu wa? ²⁶ A'ayin a Abiyata Magono ma Adarakpi, Dawuda uwai a Kuwa ku Kashila,† u takumai iburodi i uwulukpi i'ya a nakai Kashila. Ili i'ya Magono ma Adarakpi ma koshi a wushunki u takuma. Kpam u nakai aje a nwalu a ne i roku.” ◇

²⁷ Aku u tonuko le, “Kashila ka yan ta Ashibi adama a vuma, shegai vuma adama a Ashibi wa. ²⁸ Adama a nala, Maku ma Vuma Asheku a da, hal a kain ka Ashibi dem.”

3

*Yesu tanasai uza da ili i soi kukere
(Matiyu 12:9-14; Luka 6:6-11)*

¹ Yesu gonoi a kagata ka Kashila, kpam vuma da ili i soi kukere aya pini a asuvu. ² Aza roku a da pini aza da a ka ciga a tsara ili i'ya a ka sapula yi. A zuwuka yi a'eshi a wene ko wa tanasa vuma vi n kain ka Ashibi. ³ Yesu tonukoi vuma vi, “Yanga vu wuta na a kateshe.”

⁴ Aku u wece le, “Ndya i'ari dere a kain ka Ashibi? Uza u yain ili i shinga ko i cingi? U wauwa uma ko u wuna?” Shegai a padai bini. ⁵ U lingana le na asuvu a upan, u nangbai asuvu adama a ugbami u asuvu u le. U tonukoi vuma vi, “Radagba kukere ku vunu.” An u radagbai ka, aku ku tana. ⁶ Pini nala, Afarishi a wuta n ama a Hiridu a ka sheshe tyoku da a ka wuna Yesu.

Kakuma a unu u Kshiva ku Galili

◇ 2:26 1 Sam. 21:1-6.

⁷ Yesu kabolo n atoni a ne a aṣakāi ilyuci yi a banai a unā u Kushiva ku Galili. Aku kakumā ka pige ka wutai a kaḅon ka Galili, n uyamba u Yahuda ka tono yi, ⁸ n Idumiya n ilyuci i Urishelima, n upashi u Urudu hal n ama a kaḅon ka Taya n Sida. Kakumā ka pige ka tuwai ara ne an a panai ili i'ya wa yansa. ⁹ Adama a kakumā ki u zuwai atoni a ne a lapuluka yi kpatsu ku kenu, kotsu kakumā ki ka gbaḅaryangu yi wa. ¹⁰ Kpaci u taṅasa ta ama ushani, aku aza a mbaḷa a ka raba evu n eyi, kotsu a tsara a sawa yi. ¹¹ A'ayin a da baci ityoni i cingi i wene yi she i rukpa iyamba, a kapala ka ne, i sala, “Avu Maku ma Kashila ma.” ¹² Shegai she u barana le kotsu a tonuko uza ko ya wari wa.

*Yesu dangasai atoni kupa n ama a re
(Matiyu 10:1-4; Luka 6:12-16)*

¹³ Yesu yuwai a zuba u kagalala, u dangasai aza da eyi wa ciga, a tuwai ara ne. ¹⁴ U dangasai ama kupa n ama a re, u zuwa le a rongo n eyi, kotsu u suku le a wenishike, ¹⁵ kpam a tsara ucira u da a ka wutukpa ityoni i cingi. ¹⁶ Atoni a da u dangasai vi a da: Simo (uza da u nakai kala Bituru), ¹⁷ Yakubu maku ma Zabidi n utoku u ne Yahaya (aza da u nakai kala Buwanaji; wata, mmuku m makpankashila). ¹⁸ U dangasai kpam Andurawu, n Filibu, n Batalamawu, n Matiyo, n Toma. U dangasa ta dem Yakubu maku ma Halfa, n Tadawu n Simo Ziloti, ¹⁹ n Yahuza Isikariyoti, uza da u tuwai u neke yi.

*Yesu n Ba'alzabu
(Matiyu 12:22-32; Luka 11:14-23; Luka 12:10)*

²⁰ Yesu uwai a kuwa, kakumā ka doki ka bolomgbonoi, hal eyi n atoni a ne a kpaɗai ulya ilikulya. ²¹ An aza a kuwa a ne a panai nala a banai kotsu a kana yi, an a danai aya pini wa gitā ufulukpa.

²² Aku awenishiki a Mele a ḁa a wutaḁi a Urishelima a danai, “Wa ta n Ba'alzabu magono mi ityoni i cingi, kpam n ucira u ne u ḁa wa wutukpusa ityoni i cingi.”

²³ Yesu isa le u yain kadyanshi n ele n agisani, “Niḁa Kanangasi ka loko Kanangasi?*” ²⁴ Tsugono tsa baci tsu pecei n tsu shilakani, tsa tsa fuda tsa shamgba wa. ²⁵ Kuwa ka baci ku pecei n ku shilakani, kuwa ku nala ka shamgba wa. ²⁶ Kanangasi ka kovo baci kaci ka ne, aku u pecei kure, wa fuda wa shamgba wa, makorishi ma ne ma la vi. ²⁷ Uza wa la wa fuda u bana a kuwa ku uza u ucira u pura yi ucanga wa, she u gitā u sira yi ve, aku u pura yi ucanga vi.

²⁸ “Mayun n tonuko ḁa, gba unyushi u cingi, n unyushi u cingi u pige u ḁa ama a ka yansa, a ka cimbusuka le ta u ḁa. ²⁹ Shegai uza ḁa baci dem u nusukai Kulu Keri a ka taḁa yi ucimbusuka wa, u yan ḁe la vi unyushi u ḁa bawu wari n utyoku.”

³⁰ Dana ḁa u danai nala, an a ka dansa, “Wa ta n ityoni i cingi.”

Mma n a'angu a Yesu

(Matiyu 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Mma n a'angu a Yesu a rawai. A shamgbai a uwotsu, a suki uza roku a asuvu u isa yi. ³² Kakuma ka ama ka dusuki ka kyawan yi, aku a tonuko yi, “Mma u vunu n a'angu a vunu a ḁa ḁe a kateshe a ka bolo vu.” ³³ U wecikei, “An ya mma u va n a'angu a va?”

³⁴ Aku u webelei aza ḁa a dusuki a kyawan yi vi, u danai, “Mma u va n a'angu a va a ḁa na.” ³⁵ Uza ḁa baci dem wa yan ili i'ya Kashila ka ciga aya utoku u va; vangu n utaku na mma u va.

* 3:23 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

4

Agisani a uza da u wacangusi icun
(*Matiyu 13:1-9; Luka 8:4-8*)

¹ Yesu doku u gitai uwenishike a kabon ka kushiva. Kakuma ka ka bolomgbonoi ka ka kyawan yi ka ka wa wa, hal ka zuwai u uwai a kpatsu u dusuki. Kpatsu ki a ikengi i mini i'ya kari, ama yi tani a shamgbai a kagida. ² U wenishike le ili ushani n agisani, u danai, ³ “Panai. Vuma roku da u banai uwacangusu u icun. ⁴ Tyoku da wari uwacangusu icun yi, aku i roku i rukpai a ure. Nnu n wutai n kadasai i'ya. ⁵ I roku tani i rukpai a iyamba i atali bawu kayala ka maci. I lazai i binyai adama a unambi u kayala ushani. ⁶ An kaara ka yain, ka runukpai i'ya, aku i lazai i ekpei adama a ukpafda u'uwa u alu a iyamba. ⁷ I roku i rukpai a asu u awana, an i gbonguroi, aku awana yi a sapsai i'ya hal i kpadai ilimaci. ⁸ I roku tani i rukpai a iyamba i shinga i wutai, i gbonguroi, i matsai cika. I roku i'a ta n kamankupa-kamankupa, i roku amangatatsu-amangatatsu, i roku tani amangatawun-amangatawun.”

⁹ Yesu korusoi, “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana.”

Kalen ka agisani ki
(*Matiyu 13:10-17; Luka 8:9-10*)

¹⁰ An u wokoi utyoku u ne, ama roku a da a'ari pini a asu vi kabolo n atoni a ne Kupanamere,† a wece yi u wutumkpa le agisani yi a kateshe. ¹¹ U tonuko le, “Ili i'ya a sokongi i tsugono tsu Kashila a wenike da i'ya de. Shegai aza da bawu a'ari a asuvu a de n agisani a da a ka pana ko ndya wa, ¹² adama

'A uwene n a'eshi a ka wene ta, shegai a ka reve ili i'ya a wenei wa. A upana kpaam a ka pana ta, shegai

a ka reve wa, ka wa a ka yiraḷakpa ta Kashila ka cimbusuka le unyushi u le.’ ” ◇

*Yesu wutukpai kalen ka agisani ki
(Matiyu 13:18-23; Luka 8:11-15)*

¹³ Yesu wece le, “I reve agisani a naha yi wa, nida ya yansa i reve agisani a roku? ¹⁴ Kacimbi ka nala ki ukuna u Kashila u da u wacangusi. ¹⁵ Ama roku tyoku u icun i'ya i'ari a ure a asu u da a cei ukuna vi da a'ari. N upana u le, aku Kanangasi* ka bidyai ukuna u da a cei a asuvu a le yi. ¹⁶ Aza roku tyoku u icun i'ya i rukpai a asu u atali da a'ari. N upana ukuna vi a wushai u da n ipeli. ¹⁷ Shegai u uwa asuvu a le wa, kpm a barakpa wa. An a'ayin a upana u ikyamba n a mavura adama a ukuna vi a rawai, a laza a rukpai. ¹⁸ Ama roku tani tyoku u icun i'ya a wacangusi asu u awana da a'ari. Ama a na yi alya aza da a panai ukuna vi. ¹⁹ Shegai kadambula ka uma n uciga u udukuyan n maluwa ma ili i'ya i buwai ma gbagbalai ukuna vi a kpada unaka mmuku. ²⁰ Aza da a buwai tyoku u icun i'ya a wacangusi a iyamba i shinga da a'ari. A panai ukuna vi, a wushai u da, aku a nakai mmuku. Aza roku a nakai kamankupa kamankupa, aza roku kpm amangatatsu amangatatsu, aza roku tani amangatawun amangatawun.”

*Macikalu ukimbi n kabelu
(Luka 8:16-18)*

²¹ Yesu lyai kapala, u wece le, “Vuma wa la u tabai u sapa macikalu, aku u kimbai ma n kabelu ko u ukai a kere ka ivamkatsu? A kashamkatsu ka ne ka wa zuwa ma wa? ²² Ko ndya baci a sokongi a ka wutukpa ta i'ya a kateshe, kpm ko ndya baci a kimbai a ka kukpa ta i'ya. ²³ Adama a nala uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana.”

◇ 4:12 Isha. 6:9-10. * 4:15 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

²⁴ U tonuko le kpam, “Kiranai n ili i'ya i panai. Cibai, kakundatsu ka i kundunki ama ili, ka dem Kashila ka kundunku da ili, hal she u pasaka. ²⁵ Aza da baci a'ari n ili, alya a ka naka. Aza da baci bawu a'ari n ili, i kenu i'ya a'ari n i'ya vi, a ka wusa le ta i'ya.”

Agisani a icun i'ya ya gbonguro

²⁶ Yesu lyai kapala u danai, “Naha da tsugono tsu Kashila tsari. Vuma roku da u cei icun a kashina. ²⁷ U vaki u 'yangai kaara n kayin, gba n nala icun yi i'ari uwuta n i gbonguri, u reve tyoku da ya gbonguro wa. ²⁸ Iyamba yi n kaci ka ne i zuwai ilya yi i gbonguroi, aku i nakai mmuku. I gitai n asungu, aku aratu aku mmuku pini aratu yi. ²⁹ An ilya yi i kuwai u kapai i'ya, kpaci a'ayin a ukapa a rawa de.”

Agisani a ucun u musta

(Matiyu 13:31-34; Luka 13:18-19)

³⁰ Yesu wece le, “Ni da tsa dana tsugono tsu Kashila tsari? Agisani a eni a da tsa yan tsu ratsanaka tyoku da tsari? ³¹ Tyoku ucun u musta da tsari, ucun u kenu gbende u da a tsu ce a iyamba. ³² A ce baci u da u tsu gbonguro ta u lai gba iceshi. U yain nsabu n pige n pige a asu u da nnu n tsu rukpa pini a kulu ku ne.”

³³ N agisani ushani icun i na da Yesu tsu tonusuko ama akani a ne tyoku da a ka reve. ³⁴ U tsu dansa n ele u bawu agisani wa, shegai u woko baci n atoni a ne koshi, aku u wutumkpa le a da a kateshe.

Yesu vakunki abali

(Matiyu 8:23-27; Luka 8:22-25)

³⁵ Kain ki n kuvuli, Yesu n atoni a ne pini a ikengi i Kushiva ku Galili ki, u tonuko le, “Tsu pasamgbantai tsu gonoi upashi u nide.” ³⁶ Atoni a ne a uwai a kpatsu ku wari, a asakai kakuma ka ama, a laza n eyi. A'atsu a roku a tono le. ³⁷ A barakpa wa, uwule u ucira u lapanai, aku abali a

ka gbaḍa kpatsu ki, hal ka ciga ushumbugu. ³⁸ Yesu wari a kucina ku kpatsu nvain n kaci ka ne a ili i utadanku kaci wa lavuta. Atoni a ne a 'yangasa yi, a danai, “Kawenishiki, tsa shumbugu de, vu dambula wa?”

³⁹ Yesu 'yangai u baranai uwule vi, “Shamgba!” U tonukoi kpam abali yi, “Shamgba shiriri!” Uwule vi u vaki, aku a asu vi u wokoi shiriri.

⁴⁰ Aku u tonukoi atoni a ne yi, “Ndy a zuwai i giruwai? Hal n ara i pityanangu wa?”

⁴¹ Uwonvo u kana le cika, aku a gitai uwecembene, “Ucun u vuma u eni u da u na vi? Hal uwule n abali dem a ka pana ka yi.”

5

*Yesu tanasai uza u ityoni i cingi
(Matiyu 8:28-34; Luka 8:26-39)*

¹ Yesu n atoni a ne a rawai a upashi u Kushiva ku Galili u uyamba u Garasa. ² An Yesu wutai a kpatsu, vuma u ityoni i cingi u wutai a asu u asaun kotsu u cina yi. ³ Asu u asaun u da u tsu ronguso. Kpam ko uza wa fuda wa sira yi wa, ko n ikani. ⁴ Kpaci a so yi ta usirasa akere n a'ene, shegai u kidasai ikani yi u kodusoi irim i'ya i'ari a'ene a ne, kpam ko uza wa n ucira u da wa goso yi wa. ⁵ Kaara n kayin nte wa genge pini a asu u asaun vi n kagalala, aku u rongo isali n u kaarasi ikyamba i ne n atali.

⁶ Eyi a mbari, an u wenei Yesu u sumai u ba u kudangi a kapala ka ne. ⁷⁻⁸ Aku Yesu tonuko yi, “Wutai pini a asu u vuma vi, ityoni i cingi.” Vuma vi u salai cika, “Yesu, Maku ma Kashila ka pige, ndya va ciga na mpa? Tsina n Kashila an va kpa da mu uyan mavura.”

⁹ Pini nala, Yesu wece yi, “Ndy a kala ka vunu?” U danai, “Kala ka va ka Katam, kpaci tsa ta ushani.” ¹⁰ U foloi Yesu cika kotsu u loko le pini a uyamba vi wa.

¹¹ Ushiga u mburusunu u ɗa pini wa lina a kagalala ka masasa ma mari evu n a asu vi. ¹² Ityoni i cingi yi i foloi Yesu, “Asaka tsu tsu bana a asu u mburusunu, kpam vu asaka tsu tsu uwa le.” ¹³ U wushunku le, aku a wutai a ba a uwai a asuvu a mburusunu. Ushiga vi, evu na mburusunu azu a re (2,000) da. A wuranai she a kushiva a uwai pini a shumbugi.

¹⁴ Aza da a ka linaka mburusunu mi a sumai a ba danai a ilyuci n une. Aku ama a wutai a wene ili i'ya i gitai. ¹⁵ An a tuwai ara Yesu a wenei vuma da wari n katam ka ityoni i cingi, ndishi n aminya kpam n ugboji u ne, aku uwonvo u kana le. ¹⁶ Aza da a wenei ukuna vi, a tonukoi ama ili i'ya i gitai n vuma da wari n ityoni i cingi na mburusunu mi dem. ¹⁷ Aku a foloi Yesu u asaka uyamba vi.

¹⁸ An Yesu wa uwa a kpatsu uza da wari n ityoni i cingi caupa vi u foloi kotsu u toni yi. ¹⁹ Yesu asaka yi u toni yi wa, shegai u tonuko yi, “Bana a kuwa asu u ama a vunu vu tonuko le tyoku da Asheku a yanka vu, n tyoku da u pana vu asuvayali.” ²⁰ Vuma vi u kyawunsai gba uyamba u Dikafoli, n u tonusuko le ili i'ya Yesu yanka yi. Aza da a panai vi gba a yan ta majiyan.

Jayiru banai ara Yesu

(Matiyu 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ An Yesu doki u pasamgbanai a kushiva ki a kpatsu u gonoi upashi u nide, kakuma ka ama ka bolomgbonoi ka kyawan yi eyi pini a asu u kushiva vi. ²² Uza u te a asuvu a azapige a kagata ka Kashila uza u kala Jayiru u tuwai pini. N u wene Yesu, u kudangi a kapala ka ne. ²³ U folo yi cika u da, “Maku ma va makere ma pini a una u ukpa, kana asuvu vu tuwa vu sawa yi kotsu u tana u yain uma.”

²⁴ Yesu tono yi, kakuma ka ama ushani ka tono yi n ka gbabaryangusu yi.

Uka u ɗa u sawai Yesu kunya

²⁵ Uka ɗa pini uza ɗa wa pana ikyamba cika a asu u ulala u mpasa hal ayen kupa n a re. ²⁶ U pana ta ikyamba cika a kukere ku aza a aguma kpam u wunai gba ili i'ya wari n i'ya. Da wa yan yi shana, mabala mi she kapala ka mari ulya. ²⁷ An u panai ukuna u Yesu, u banai a kucina ku ne a asuvu a kakuma ki, aku u sawa yi kunya. ²⁸ Kpaci u yawunsa ta a katakasuvu ka ne, “N sawa baci kunya ku ne koshi ma tana ta.” ²⁹ Kute-kute ulala u mpasa u ne u shamgbai kpam u panai a asuvu a ikyamba i ne u tanai, da u wunvugai n upana u ikyamba.

³⁰ Aku Yesu lazai u revei an ucira u wutai a asuvu a ikyamba i ne. U kpatalai a asuvu a kakuma ki, u danai, “Ya sawai kunya ku va?” ³¹ Atoni a ne a wushuki, a danai, “Vu wenei dem kakuma ka gba baryangu vu, aku vu dana ya sawa vu?”

³² Shegai Yesu lyai kapala n uwebelishe ko wa wene uza da u yain nala vi. ³³ Uka vi an u revei ili i'ya i gitai n eyi, u wutai u kudangi a kapala ka ne, n uwonvo n u jeki ikyamba. Aku u tonuko yi gba ili i'ya i gitai. ³⁴ U tonuko yi, “Maku ma va, upityanangu u vunu u tansa vu de. Wala ili vunu, kpam upana u ikyamba u nala vi u pecemgbene n avu.”

Yesu 'yangasai maku ma Jayiru a ukpa

³⁵ An Yesu wari a kadyanshi, ama roku a wutai a kuwa ku Jayiru, uzapige u kagata ka Kashila. A danai, “Maku ma vunu ma kuwa de. Ugan kpam vu damgbarasa kawenishiki ki wa?”

³⁶ Yesu dambula gbam n ili i'ya a ka tono wa, u tonukoi uzapige vi, “Pana uwonvo wa, avu gai pityanangu.”

³⁷ U asaka ko uza u toni yi wa, she Bituru, n Yakubu n utoku u ne Yahaya. ³⁸ An a rawai a kuwa ku uzapige ki, Yesu panai ama a'ari kacan, a'ari kushen n isali cika. ³⁹ U

uwai a asuvu, u wece le, “Nɔya i tukoi kakan n isali naha? Makere mi ma kuwā wa, alavu a ɔa yi.” ⁴⁰ Shegai a doso yi idyoshi i magori.

Pini nala, u wutukpa le gba le, u bidyai tata na mma makere vi n atoni a ne a ɔa'ari n eyi, a uwai ubana a asu u ɔa makere mi mari. ⁴¹ U kana'i kukere ku makere ki u tonuko yi n kaletsu ka ne, “Talita kumi.” (“Maku ma makere, n da vu 'yanga.”) ⁴² Kute-kute makere mi ma 'yanga'i ma gitai nwalu, kpaci ayen a ne kupa n a re ɔa. N uwene naha aku a yain majiyan cika. ⁴³ U barana le, kotsu uza u reve ukuna vi wa, aku u tonuko le a nei makere mi ilikulya u lyai.

6

Unamba u tsupige u matsumate (Matiyu 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Yesu n atoni a ne a asaka'i a asu vi a lazai ubana a ilyuci i ne Nazara. ² An Ashibi a yain u gitai uwenishike a kagata ka Kashila. Ama ushani a pana'ka yi aku a yain majiyan. A danai, “Nte vuma u naha tsara'i ili i na gba? Ucun u kakiri ka eni ka a naka yi naha? Webelei ukunosavu† u ɔa a'ari a uyansa a akere a ne! ³ Kashei ka nala ka naha vi wa, maku ma Meri. Atoku a ne k pam alya an Yakubu, n Isuhu, n Yahuza, n Simo wa? Ataku a ne a ɔa naha kabolo n ats'u vi wa?” Adama a nala a 'yuwan yi.

⁴ U tonuko le, “Matsumate ma tsu namba tsupige wa, she a ilyuci i ne, n asu u ama a ne, n asuvu a kuwa ku ne.” ⁵ U fuda u yan ukunosavu wa, shegai u tsara'i u sawusai aza a mballa kenu u tansa le. ⁶ U yain majiyan cika, adama a ukpada u upityanangu u le.

Yesu suki Kupanamere (Matiyu 10:5-15; Luka 9:1-6)

Yesu kyawain une, n u wenishiki ama. ⁷ U isai asuki Kupanamere* vi u suku le ama a re ama a re, u naka le ucira a kaci ka ityoni i cingi.

⁸ U tonuko le, “Kotsu i bidya ili adama a nwalu mi wa, she kalangu koshi. Kotsu i bidya ilikulya, ko katsan, ko kpmam ikebe a ijubu i de wa. ⁹ I uka akpata a a'ene, shegai kotsu i uka ntogo n re wa. ¹⁰ Kuwa ka baci dem i uwai, rongoi pini she kain ka ya asaka ilyuci yi. ¹¹ Gba ko nte baci a 'yuwan da ko a kpada da upanaka, ya wuta baci, i kapatsa kabuta ka a'ene a de, adama a iryoci a mere ma le an i wuta uwule u le.”

¹² A wuta i ba a yankai ama kubari ki, a kpatala a gono a asu u Kashila a asaka tsicingi tsu le. ¹³ A wutukpusai ityoni i cingi ushani, a sugburukai aza a mbala ushani manivi kpmam a tansa le.

*Ukpa u Yahaya Kalyubugi
(Matiyu 14:1-12; Luka 9:7-9)*

¹⁴ Hiridu magono u panai kadyanshi ka Yesu, kpaci kala ka ne ka tambura ta ko nte wa. Aza roku a ka dansa Yahaya kalyubugi aya u 'yangai a ukpa, ili i'ya i zuwai wa yansa ukunosavu da la vi.

¹⁵ Aza roku a danai, “Iliya da.” Aza roku tani a danai, “Matsumate ma yavu ntsumate n cau.”

¹⁶ Shegai an Hiridu panai nala, u danai, “Yahaya vuma da n kidai kaci u 'yanga de a ukpa!” ¹⁷ Kpaci aya u zuwai a kana yi, aku u zuwai a sira yi, a uka yi a kuwa ku a'ali. Yan da u yain nala adama a Hiridiya uka u vangu u ne Filibu, u da u zuwai. ¹⁸ An Yahaya tonuko yi, “U gan vu zuwa uka u vangu u vunu wa.”

* 6:7 A asuvu a atoni a ne gba, aza roku a da pini kupa n ama a re aza da a'ari evu n eyi cika, alya dem u isai “asuki.”

¹⁹ Hiridiya tani u kanai Yahaya a katsuma, hal wa ciga u wuna yi, shegai u reve tyoku da wa yan wa. ²⁰ Hiridu wa pana ta uwonvo u Yahaya, an u revei vuma u maci da kpam uza u uwulukpi, da i zuwai wa kirana n eyi. U tsu dambula ta cika wa panaka baci Yahaya, shegai ko n nala u tsu ciga ta u panaka yi.

²¹ A makorishi, Hiridiya tuwai u gawunkai. An kain ka ilimaci ka Hiridu ka kyawain, u libanai ngono m iyamba, n azapige a asoje, n azapige a Galili abiki yi. ²² An makere ma Hiridiya ma uwai ma jei, Hiridu n amoci a ne a panai kayanyan. Pini nala, magono ma tonukoi makere mi, “Folo mu gba ili i'ya va ciga, ma naka vu ta i'ya.” ²³ U tsinai u danai, “Ko ndya baci vu wecikei ma naka vu ta, ko kabon ka tsugono tsu va tsa baci.”

²⁴ U wutai u ba u wecei mma u ne, “Ndya ma folo?”

Mma u ne danai, “Kaci ka Yahaya kalyubugi.”

²⁵ Kute-kute u uwai asu u magono n maloko u danai, “Ma ciga ta vu naka mu gogo-na-na kaci ka Yahaya kalyubugi a mabaluwa.”

²⁶ Asuvu a magono a namgbai cika, shegai adama a utsina u da u tsinai a kapala ka amoci a da a'ari pini vi, wa ciga u bishinka yi wa. ²⁷ Kute-kute u zuwai kazoli ka ne ka bana a kuwa ku a'ali u ba u kida kaci ka Yahaya ki. Vuma vi u ba u kida yi kaci ki. ²⁸ U tukoi ka a mabaluwa u nakai makere mi, makere mi ma bankai mma u ne.

²⁹ An atoni a Yahaya a panai nala, a ba bidyai ikyamba yi a cidangi.

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Matiyu 14:13-21; Luka 9:10-17; Yahaya 6:1-14)

³⁰ Asuki a Yesu yi a gonoi ara ne, a tonuko yi gba ili i'ya a yain n i'ya a wenishikei. ³¹ An u wokoi ama a yan le ushani, hal Yesu n asuki a ne a tsara kabala ka a ka lya ilikulya wa.

Pini nala, u tonuko le, “Tuw̄ai tsu banai a asu u d̄a bawu uza w̄ari tsar̄a i wunvugusa.” ³² Aku a lazzai utyoku u le a asuvu a kpatsu ubana a asu u d̄a bawu uza w̄ari.

³³ Ama d̄a a wene le n a lazi vi a reve le, aku a wut̄ai gba a ilyuci a walai n ilyadi a lasa le urawa. ³⁴ N ucipa u Yesu a kpatsu u wenei kakum̄a ka ama, a yanka yi iyali, kpaci tyoku u ncon n d̄a bawu m̄ari n kaliniki d̄a a'ari. U gita le uwenishike ili ushani.

³⁵ An kaara ka yain evu n urukpa, atoni a ne a banai ara ne, a tonuko yi, “Asu u na d̄a na w̄a n uza wa, kpam kaara ka na ka yan d̄e evu n urukpa. ³⁶ Tutsuku le ubana ashina n une une i'ya i'ari evu evu a ba a tsilaka kaci ka le ilikulya.”

³⁷ U wushunku le, “Ed̄a ne le ilikulya a lyai w̄awa.”

Aku a tonuko yi, “Ciga d̄a va ciga tsu ba tsu bidya ikebe i manyan ma uwoto kulla† tsu tsilaka ilikulya tsu naka le a lyai?”

³⁸ U wece le, “Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya? Walai i ba i kondo.”

An a ba a kondoi, a danai, “I tawun i'ya n adan a re.”

³⁹ Aku u tonuko le a zuwa ama yi dusukusu abolo abolo a zuba u mete ma taku. ⁴⁰ Ama yi a dusuki n a tonomgboni, aza roku amangatawun-amangatawun, aza roku amangarenkupa-amangarenkupa. ⁴¹ An u bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, u gadigbai kaci ka ne a zuba, u cikpai Kashila. Pini nala, u jibamgbanasai i'ya n u naki atoni a ne a nakasa ama, kpam u pecike le dem adan yi. ⁴² Gba le a lyai hal a cuwai. ⁴³ Aku atoni yi a cirangi abuwi a iburodi n adan yi hal mbana kupa na n re. ⁴⁴ Asuvu a ama d̄a a takumai iburodi yi, a'ali ama azu a tawun (5,000) a d̄a.

† 6:37 Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 200.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Ubanga.

*Yesu walai a zuba u mini
(Matiyu 14:22-33; Yahaya 6:15-21)*

⁴⁵ A ɓarākpa wa, aku Yesu tonukoi atoni a ne a uwa a kpatsu a lasa yi upasamgbana ubana a Besaida, hal n u wacinsi kakuma ki. ⁴⁶ An u wacinsa le, u banai a masasa kotsu u yain kvasu.

⁴⁷ An kuvuli ku yain, kpatsu kari a mere ma kushiva, Yesu wari a kagida utyoku u ne. ⁴⁸ An u wene le a'ari umodono n uwantika kpatsu, kpaci uwule u 'yangasaka le. N kpasani cika, u tuwai ara le wa wala a zuba u mini ma kushiva. U yain yavu wa wura le. ⁴⁹ Shegai an a wene yi wa tuwa a zuba u mini, a bidyai ko kafofu ka, a salai. ⁵⁰ Gba uwonvo u kana le an a wene yi vi.

Kute-kute, u yanka le kadyanshi, u danai, “Gbamai asuvu, ko ili i'a la wa, mpa. Panai uwonvo wa.” ⁵¹ Aku u uwai a kpatsu ku a'ari vi, pini nala, uwule vi u vaki. Atoni yi a yan ta majiyan, ⁵² kpaci a reve kalen ka burodi ki wa, an atakasuvu a le a gbamai.

*Yesu tanasai ama a Janisara
(Matiyu 14:34-36)*

⁵³ An a pasamgbana a rawai a Janisara, a sirai kpatsu ki a unu u mini. ⁵⁴ N uwuta u le a kpatsu ama a laza a reve yi. ⁵⁵ A kotsoi gba kabon ki n ilyadi, a cangasai gba aza a mballa nvain a ajiba a le ubana a asu u da baci dem a panai wari.

⁵⁶ Gba ko nte baci u banai ilyuci ko a une, she a vakunku aza a mballa a kuden, aku a folo yi u asaka a sawa ko unu u kunya ku ne. Aza da a sawa yi a tana ta.

7

*Agadu a nkoshi n cau
(Matiyu 15:1-9)*

¹ Afarishi n awenishiki a Mele a roku a ɗa a wutaɗi a Urishelima, a bolomgbonoi ara Yesu. ² A wenei atoni a ne a roku a ka lya ilikulya bawu a sawai akere a le tyoku ɗa u gain.

³ (Kpaci Afarishi n aza a Yahuda a tsu lya ilikulya bawu a sawai akere a le wa, adama a utono u agadu a nkoshi n cau n le. ⁴ A wutaɗi baci a kuden, a tsu lya ilikulya wa, she a ɓacangusu ve kaci ka le. Agadu a roku a ɗa pini ushani a ɗa a ka kirana n a ɗa, tyoku u uza u nko, na njuju, n adele a irim.)

⁵ Afarishi n awenishiki a Mele a wece yi, “Ndya i zuwai bawu atoni a vunu a ka tono agadu a nkoshi n cau, aku a tsu rongo ulya ilikulya bawu a sawai akere a le tyoku ɗa u gain?”

⁶ U wushunku le, “Dere ɗa Ishaya matsumate u danai a kaci ka ɗe, ‘Eɗa aza a maci a kaban!’ Tyoku ɗa wari ukorongi,

‘Ama na yi n unɗa u ɗa a ka naɗa mu tsupige koshi, shegai a atakasuvu a yan ɗe mɓari na mpa.

⁷ Ugbashika u ɗa a ka gbashika mu vi u gbani u ɗa,

kpaci mele ma a ka wenishike udani u vuma u ɗa.’ ” ◇

⁸ Yesu danai, “I varangi udani u Kashila, aku ya tono uwenishike u ama.”

⁹ Aku u tonuko le, “Mayun, i reve ta uvarangu udani u Kashila adama i toni agadu a ɗe! ¹⁰ Kpaci Musa dana ta, ‘Naɗa tata na mma u vunu tsupige; kpam uza ɗa baci dem u wishai tata u ne ko mma u ne, a ka wuna yi ta.’ ◇

¹¹ Shegai i tsu wenishike ta ama a ɗe naha, vuma wa fuda ta u bidya ikebe i'ya i gain u ɓanga tata u ne na mma u ne,

◇ 7:7 Isha. 29:13. ◇ 7:10 Uwt. 20:12; U.Ml. 5:16; Uwt. 21:17; Adkp. 20:9.

aku u tonuko le ikebe i na yi Korba* da; (wata, kune ubana asu u Kashila). ¹² I buwa yi kpam u'asaka u naka tata u ne ko mma u ne ili i roku wa. ¹³ N ucun u uwenishike u na vi u da i tsu wuna udani u Kashila. Kpam ili i'ya pini icun i na yi ushani i'ya i tsu yansa.”

Ili i'ya i tsu nangasa vuma
(Matiyu 15:10-20)

¹⁴ U doku u isaɪ ama, u tonuko le, “Panaka numu gba de kpam i reve. ¹⁵ Ili i'a la a kateshe i'ya ya uwa a asuvu a ikyamba i vuma i nangasa yi wa, she ili i'ya ya wuta a asuvu a ne i'ya ya nangasa yi. ¹⁶ [Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana.]”†

¹⁷ An u pecenei n kabolo ki, u uwai a kuwa. Atoni a ne a wece yi kalen ka agisani ki. ¹⁸ U tonuko le, “I'a n ubidya u ukuna wa? Ili i'a la a kateshe ya uwa vuma i nangasa yi wa vi. ¹⁹ Kpaci i bana a asuvu a katakasuvu ka ne wa, shegai a katsuma ka i banai, aku i wuta yi.” Nala Yesu gonukoi gba ilikulya i woko ili i ulya.

²⁰ U danai kpam, “Ili i'ya i tsu wuta a katakasuvu ka uza i'ya i tsu nangasa yi. ²¹ Kpaci a katakasuvu ka ukuna u cingi u tsu wuta, tyoku uyawunsa u cingi, n tsishankala, n uboki. Ka tsu tuko ta dem ukuna u mawunuka, na nvain n aka kabarikete. ²² Kurura n tsicingi dem nte a tsu wuta pini. Katakasuvu ka tsu zuwa ta dem ulapanasa n ukuna u cingi. Malyon dem n kunangasu, n aradi n utengeshi a

* 7:11 Korba agadu a da a da ama a tsu wenike ikebe i le i ushani tyoku u kune adama a manyan ma Kashila. Nala zuwa le ta a wokoi faa a asu u manyan ma le ma uyanka ikebe i le manyan a kirana na nkoshi n le; shegai a una u da a ka naka i'ya Kashila, aku a gonoi a zuwai i'ya adama a manyan ma kaci ma le. † 7:16 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Marku a kalatsa ta makpanda ma 16.

tsu wuta dem pini. ²³ Gba ili i cingi i na yi asuvu a da i tsu wuta, kpmam i tsu nangasa ta vuma.”

Upityanangu u uka da wari Kawulawa
(*Matiyu 15:21-28*)

²⁴ Pini nala, Yesu 'yangai u banai evu n Taya n Sida. U uwai a kuwa ku roku, kpmam wa ciga ko uza u reve wa, shegai wari ukpawan wa. ²⁵ Kute-kute uka roku, uza da makere ma ne mari n ityoni i cingi, u panai ukuna u ne, u tuwai u kudangi a kapala ka ne. ²⁶ Uka vi Kawulawaƙa ka, kagali ka ne kpmam Kasurofiniki ka. U foloi Yesu wutukpa maku ma ne mi ityoni yi. ²⁷ Yesu tonuko yi, “Asaka ve mmuku n cuwa. Kpaci ugan a varanku nshe ilikulya yi mmuku wa.”

²⁸ Shegai u wushunki yi, “Eye nala Asheku, shegai nshe n tsu lya ta agashi a mmuku.”

²⁹ Aku u tonuko yi, “Adama a kadyanshi ka vunu, gono a kuwa. Ityoni yi i pecemgbene de n maku ma vunu.”

³⁰ U gonoi a kuwa u cinai maku mi nvain. Ityoni yi i wuta de a asuvu a ne mayun.

Yesu tansaƙi kabebe

³¹ Yesu asakai kabon ka Taya, u tonoi a ilyuci i Sida u banai a Kushiva ku Galili ku uyamba u Dikafoli. ³² Ama roku a tuko yi kabebe kpmam kagulani ka dem, aku a folo yi u tadanku yi akere. ³³ U bidya yi a banai kapashi ka te dangi n kakuma ki, aku u ukai ajubu a ne a atsuvu a vuma yi, u cikpai atatsa, aku u sawai kpmam kaletsu ka vuma ki. ³⁴ U gadigbai kaci ka ne a zuba, u tsukpai kuvi ku pige, aku u tonukoi vuma vi, “Ifata!” (Wata, “Kukpa!”)

³⁵ Kute-kute atsuvu a ne a kukpai, a surukpa yi ili i'ya i sira yi kaletsu, u kana kadyanshi mai. ³⁶ Aku Yesu barana le kotsu a tonuko uza ukuna vi wa, shegai ubarana vi u wokoi yavu kakana da u kakana le a ba a dansa kadyanshi

ki. ³⁷ Gb̄a aza d̄a a panai nala, a yain majiyan cika. A danai, “Ko ndya wa u yan t̄a i'ya mai! Hal n kagulani ka u zuwai ka panai, kabebe kpam ka yain kadyanshi.”

8

Yesu lyatangi ama azu a nishi
(Matiyu 15:32-39)

¹ A'ayin a nala yi, an kakum̄a ka doki ka bolomgbonoi, a'ā tani n ilikulya wa. Aku Yesu is̄ai atoni a ne, u tonuko le, ² “Ma pana t̄a asuvayali i kakum̄a ka na ki, kpaci a'ayin a le a tatsu a d̄a pa vi kabolo n̄a mpa bawu ilikulya. ³ N wacinsa le baci a gono a kuwa n kambulu, a ka kpađ̄a t̄a a ure, aza roku tani a m̄b̄ari n d̄a a wut̄ai.”

⁴ Aku atoni a ne a danai, “Nte vuma wa tsar̄a ilikulya i'ya wa lyatangu ama a na a kakamba ka na?”

⁵ U wece le, “Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya?”

A danai, “I shindere i'ya.”

⁶ Aku u zuwai kakum̄a ki ka dusuki a iyamba. An u bidyai iburodi yi, u cikpai Kashil̄a, u jibamgbanas̄ai n u nakasi atoni a ne a bans̄aka le, a bans̄aka le tani. ⁷ A'ā t̄a tani n adan a shawu kenu. An u cikpai Kashil̄a, u zuwai a bans̄aka le a d̄a dem. ⁸ A lyai, a cuw̄ai hal atoni yi a pur̄ai abuw̄i a iburodi yi mbana n shindere. ⁹ Ama yi tani a ka rawa t̄a evu n azu a nishi. Aku u wacinsa le. ¹⁰ Kute-kute u uwai a kpatsu n atoni a ne a banai uyamba u Dalmanuta.

Afarishi a wecikei iryoci
(Matiyu 16:1-4; Luka 12:54-56)

¹¹ Afarishi a tuw̄ai a git̄ai uwecishe Yesu kotsu a kondo yi, a da u wenike le iryoci i zuba. ¹² U tsukpai kuvi ku pige, u danai, “Ndya i zuwai ama a gogo-na a lai uciga uwene iryoci? N tonuko d̄a, iryoci i'ā la a ka wenike ama a gogo-na wa.”

¹³ Pini nala, u doku u uwai a kpatsu u pasai upashi u nife u asaka le.

Kiranai n yisti u Afarishi
(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Atoni a Yesu a ciba a bidya burodi wa, she u te u da a'ari n u da a kpatsu ki. ¹⁵ U rono le atsuvu u danai, "I kirana n yisti u Afarishi n u Hiridu."

¹⁶ A yamgbanai kadyanshi utyoku u le, "An bawu tsari n burodi da u zuwai u danai nala."

¹⁷ An Yesu revei nala aku u tonuko le, "Ndy a zuwai i'ari a kadyanshi i'ari n burodi wa? Dana hal n ara i wene wa, kpam i reve wa? Atakasuvu a de ugbami u de da a'ari? ¹⁸ Eda la n a'eshi, ya wene wa da? I'a ta n atsuvu, ya pana wa da? Kpam i tsu ciba wa da? ¹⁹ An n jibamgbanasakai ama azu a tawun iburodi i tawun, mbana n yain n da i cirangi tipi tipi n abuwu a iburodi?"

A danai, "Kupa na n re."

²⁰ "Iburodi i shindere i'ya tani n jibamgbanasakai ama azu a nishi tani, mbana tipi tipi n yain n da i tasai n abuwu a iburodi?"

A danai, "N shindere."

²¹ Aku u wece le, "Hal n gogo-na i reve wa da?"

Utansa u karumba a Besaida

²² A rawai a ilyuci i Besaida. Ama roku a tukoi Yesu karumba, a folo yi u sawa yi. ²³ U kana'i kukere ku karumba ki, u banka yi a uroto u ilyuci. U cikpai atatsa a a'eshi a karumba yi, u tadanki yi akere, aku u wece yi, "Fuda vu wene ili?"

²⁴ Karumba ki ka gadigbai kaci u danai, "Ma wundya ta ama, shegai tyoku u ndanga u da ma wundya le a ka tamba."

²⁵ Aku u doki u tadanki yi akere a a'eshi a ne. A'eshi yi a kukp̄ai u t̄an̄ai, u wenei ko ndya wa mai. ²⁶ Yesu tonuko yi, “Wala vu gono a kuwa, kotsu vu uwa a une wa.”

Kadyanshi ka Bituru a kaci ka Yesu
(*Matiyu 16:13-20; Luka 9:18-21*)

²⁷ Yesu n atoni a ne a 'yānḡai a uwusai a une une u ilyuci i Kasariya Filibi. A ure u wecei atoni a ne, “Ya ama a ka dansa m̄ari?”

²⁸ A tonuko yi, “Aza roku a danai aḁa Yahaya Kalyubugi, aza roku tani Iliya, aza roku tani, uza roku asuvu ntsu-mate.”

²⁹ Aku u wece le, “Eḁa tani ya ya dansa m̄ari?”

Bituru wushunki yi, “Avu Kawauwi ka.”

³⁰ Aku u rono le atsuvu kotsu a tonuko uza ukuna u ne wa.

Yesu danai tyoku ḁa wa kuw̄a
(*Matiyu 16:21-28; Luka 9:22-27*)

³¹ Yesu git̄a le uwenishike, “U k̄an̄a t̄a Maku ma Vuma ma pana ikyamba cika. Nkoshi n aḁar̄akpi a pige n awenishiki a Mele a 'yuwan yi, hal a wuna yi. A'ayin a tatsu a wura baci, aku u 'yānḡa n uma.” ³² U danai kadyanshi ka nala tani a kateshe. Aku Bituru rono yi a ikengi, u git̄a yi uḁara. ³³ Shegai an Yesu kondono i u wenei atoni a ne, u git̄ai uḁara Bituru, “Yan m̄b̄ari n̄a mpa, Kanangasi!* Vu yan ukuna u Kashil̄a wa, she u ama.”

³⁴ U is̄ai kakum̄a ki kaḁolo n atoni a ne, u danai, “Gb̄a uza ḁa baci wa ciga u tonu mu she u 'yuwan kaci ka ne, u canga mawandamgbani ma ne u tonu mu. ³⁵ Gb̄a uza ḁa baci dem wa kirana n uma u ne, wa namba t̄a u ḁa. Uza ḁa tani baci u nambai uma u ne adama a Kadyanshi ka Shinga ka v̄a, wa wauwa t̄a u ḁa. ³⁶ Nte kalen ka vuma wa ts̄ar̄a

* 8:33 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalap̄ansi.

likimba gba, aku u namba uma u ne? ³⁷ Ndya kpam vuma wa fuda wa naka a ana u uma u ne? ³⁸ Ama a gogo-na aza a unyushi u cingi a da aza da kpatalakai Kashila kucina. Adama a nala, uza da baci dem wa pana uwono u da wa yan kadyanshi ka va a'ayin a na, Maku ma Vuma ma pana ta uwono u ne a'ayin a da baci ma tuwa n tsupige tsu Tata n tsu atsumate a eri.”

9

¹ Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko da, aza roku a da pini kushani asu naha vi, a ka kuwa wa, she a wene utuwa u tsugono tsu Kashila n ucira.”

Uyansaka u Yesu

(Matiyu 17:1-13; Luka 9:28-36)

² An a'ayin a teli a wurai, Yesu bidyai Bituru, n Yakubu, n Yahaya, kabolo n eyi a banai a masasa ma roku ma ugadi, utyoku u le. Aku u yansakai a kapala ka le. ³ Aminya a ne a waramai pun a ka lada, kazai ka la a likimba ka ka fuda ka zuwa a woko nala wa. ⁴ Aku atoni a ne ama a tatsu yi a wenei Musa n Iliya a tuwai ara Yesu a ka yanka yi kadyanshi. ⁵ Bituru kukpai ana u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, u lobono ta tsari pini na. Asaka tsu yain atani a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa ka te kpam ka Iliya.” ⁶ Uwonvo u da u kana le cika, da u nambai ili i'ya wa dana.

⁷ Aku kalishi ka roku ka wutai ka kimba le. A panai kpam kalagatsu ka wutai pini a kalishi ki ka danai, “Maku ma va ma na vi, uza da ma ciga cika, panaka ni.” ⁸ Kute-kute a webelei n maloko, a doku a wene kpam uza wa, Yesu da a wenei koshi kabolo n ele.

⁹ A'ari ugidalala a masasa mi, aku Yesu rono le atsuvu u danai, “Kotsu i tonuko uza ili i'ya i wenei vi wa, she a'ayin a da mpa Maku ma Vuma n 'yangai a ukpa.”

¹⁰ A asakai ukuna vi a atakasuvu a le, a ka wecemgbene kalen ka u'yangā a ukpa. ¹¹ A wece yi, “Ndya i zuwai awenishiki a Mele a danai Iliya da wa gitā utuwa?”

¹² Aku u tonuko le, “Mayun da Iliya wa gitā utuwa u lapula ili. Ko n nala ndya i zuwai kadyanshi ka Kashila ka danai, Maku ma Vuma ma pana ta ikyamba cika, aku a 'yuwan yi? ¹³ N tonuko da, Iliya tuwa de, kpam a yanka yi de gbā ili i'ya i yan le tyoku da u luwa le, tyoku da wari ukorongi a tagarada u Kashila.”

*A tanasqi maku uza u ityoni i cingi i tsubebe
(Matiyu 17:14-21; Luka 9:37-43)*

¹⁴ An a gonoi a asu u atoni a Yesu a da buwai vi, a wenei kakuma ka pige ka kyawan le. Awenishiki a Mele a'ari kananamgbani n ele. ¹⁵ N uwene Yesu, kakuma ki gbā ka yain majiyan cika, a bosoi n ilyadi she ara ne, a danasa yi. ¹⁶ U wece le, “Kananamgbani ka iyen ka i'ari a uyan n ele?”

¹⁷ Aku vuma roku a asuvu a kakuma ki u wushunki yi, “Kawenishiki, maku ma va ma n tuko vu, kpaci wa ta n ityoni i cingi i tsubebe. ¹⁸ A'ayin a da baci dem i yuwa yi she i varangi yi a iyamba, unā u ne u rongo kapufu, n u gbori a'anga a ne. Kpam she ugbama ko nte wa. N foloi atoni a vunu a wutukpa yi i'ya, shegai a kpadai.”

¹⁹ U wushunku le, “Eda nida ukpada u upityanangu u de wari! Hal ubana nwere da ma dusuku n ada kahu i wushuku? Kpam hal ubana nwere da ma fuda n kawunku n ada? Tuko numu n eyi.” ²⁰ A tuko yi maku mi.

An ityoni i cingi yi i wene yi, kute-kute i gbashangi maku mi, ikyamba i ne n i jeyi, u rukpai u rongoi uganda, unā u ne wari kapufu. ²¹ Yesu wecei tata u maku vi, “A'ayin a eni a da ili yi i gitā yi?”

U danai, “Tun eyi kenu. ²²I so yi t̄a uvarangusu a asuvu akina n mini kotsu i wuna yi. Shegai va fud̄a baci, pana asuvayali a tsunu vu b̄anga tsu.”

²³Yesu tonuko yi, “Vu da ma fud̄a baci? Uza da baci dem u wushuki, a ka yanka yi t̄a ko ndya wa.”

²⁴Kute-kute tata u maku vi u 'yanḡas̄ai kalaḡatsu, u danai, “N wushuku t̄a. B̄anga mu n ukp̄ad̄a u uwushuku u va.”

²⁵An Yesu wenei kakum̄a ki kari utuw̄a n ilyadi a asu vi, u baranai ityoni i cingi yi u tonuko yi, “Avu ityoni i cingi i tsubebe, n tonuko vu pecemgbene n eyi, kotsu vu doku vu uwa yi wa.”

²⁶Aku ityoni yi i salai, i gbashangi maku mi cika, ikyamba i ne ya je, pini nala i pecemgbenei n eyi. Maku mi ma wokoi yavu kakushe, hal gb̄am ama ushani a danai, “U kuw̄a de.” ²⁷Shegai Yesu kan̄ai kukere ku ne u 'yanḡasa yi, u 'yanḡai tani n kushani.

²⁸An Yesu tuw̄ai u uwai a kuwa, atoni a ne a wece yi ukpawunsi, “Ndyi i zuwai at̄su tsu kp̄ad̄ai i'ya uwutukpa?”

²⁹Aku u tonuko le, “Ucun u nala u tsu wuta wa, she n kavas̄u.”

*Yesu doku u danai ukuna u ukpa u ne
(Matiyu 17:22-23; Luka 9:43-45)*

³⁰Pini nala, Yesu n atoni a ne a 'yanḡai a b̄atsamgb̄an̄ai a uyamba u Galili, wa ciga tani uza u reve wa. ³¹Kpaci atoni a ne a da wa wenishike, wa tonusuko le, “A ka neke t̄a Maku ma Vuma akere a ama a wuna yi. A wuna yi baci, a'ayin a tatsu a wurai, wa 'yanga t̄a.”

³²Shegai a reve ili i'ya kadyanshi ki ka tonon wa, kpam a panai uwonvo u da a ka wece yi.

*Ya lai tsupige?
(Matiyu 18:1-5; Luka 9:46-48)*

³³ A tuwaj a Kafarnahum. An u uwai a kuwa, u wece le, “Kananamgbani ka iyen ka i'ari uyan a ure?”

³⁴ A padai bini, kpaci a ure vi a nanamgbana ta ko ya uzapige u le. ³⁵ Aku u dusuki u isai Kupanamere vi, u tonuko le, “Uza da baci dem wa ciga u woko uza u kapala, u kana ta she u woko uza u makorishi a asuvu a ama gba. Kpam u gbashika ko ya wa.” ³⁶ Aku u bidyai maku ma kenu u zuwa yi a mere ma le, u wobo yi u tonuko le, ³⁷ “Uza da baci dem u wushai maku ma kenu ucun u na adama a kala ka va, mpa u wushai. Uza da kpam u wusha mu, mpa koshi u wushai wa, hal n uza da suku mu da u wushai.”

Ukpada u tsilala n Yesu

(Luka 9:49-50)

³⁸ Aku Yahaya tonuko yi, “Kawenishiki, tsu wene ta vuma roku wa wutukpusa ityoni i cingi n kala ka vunu, aku tsu bishinka yi kpaci wa a asuvu a tsunu wa.”

³⁹ Shegai Yesu danai, “Bishinka ni wa. Vuma wa la wa yan ukunosavu n kala ka va, aku u laza kute-kute u dana ukuna u gbani kaci ka va wa.

⁴⁰ “Gba uza da baci dem bawu wa yan tsilala n atsu, uza u tsunu u da. ⁴¹ Uza da baci dem u ne da mini ma uso a mako adama a da i'ari aza a Kawauwi, n tonuko da, maken ma la wa, wa kpada utsara katsupi ka malen ma manyan ma ne wa.

Panai uwonvo u uyan unyushi

(Matiyu 18:6-9; Luka 17:1-2)

⁴² Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Da vuma roku wa zuwa maku ma te a asuvu a mmuku n kenu n na aza da a pityanangi na mpa u nusa, wa laka ta a siraka yi katali ka kira ka pige a udyoku u ne, a varangi yi a asuvu a kushiva.

⁴³ Kukere ku vunu ka zuwusa vu baci unyushi, kida ka. Wa laka vu ta shana vu tsara uma n kukere ku te, n u da va uwa akina n akere a re, akina a da bawu a'ari ucimba. ⁴⁴ [Asu

u azun a dā a ka takuma a dā bawu a ka kuwā, kpm a ka cimbusā akina yi wa.] ⁴⁵ Kune ku vunu ka zuwusa vu baci unyushi, kiḍa ka. Wa laka vu t̄ shana vu tsarā uma n kune ku te, n u dā a ka varangu vu akina n a'ene a vunu a re. ⁴⁶ [Asu u azun a dā a ka takuma a dā bawu a ka kuwā, kpm a ka cimbusā akina yi wa.] ⁴⁷ Keshi ka vunu ka zuwusa vu baci unyushi, fodo ka. Wa laka vu t̄ vu uwa a tsugono tsu Kashilā n keshi ka te, n u dā a ka varangu vu akina n a'eshi a re. ⁴⁸ Asu u azun a dā a ka takuma a dā bawu a ka kuwā, kpm a ka cimbusā akina yi wa.

⁴⁹ “N akina a dā a ka wulukpe ya dem, tyoku dā a tsu wulukpe ufarakpa nā mkpaḍi.

⁵⁰ “Mkpaḍi ili i'ya i shinga, shegai n namgba baci bawu n yankpai kpm, n iyen i'ya a ka yankpusa n dā?

“I rongu tyoku u mkpaḍi a asuvu a dē, i dusuku ndishi n shinga n atoku a dē.”

10

Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo

(Matiyu 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Yesu 'yangai pini a asu vi, u banai a ubongu u Yahuda a upashi u Agatā a Urudu. Aku kakumā ka ama ka doki ka bolomgbonoi a asu u ne, u wenishike le tyoku dā u cuwanakai.

² Afarishi a roku a tuwai ara ne a ka ciga a wandi yi, a wece yi, “U gan vuma u asakā uka u ne?”

³ U wushunku le, “Ndya Musa tonuko dā i yain?”

⁴ A danai, “Musa wushuku t̄ vali wa fudā t̄ u korongu tagarada u upece iyolo u asakā uka u ne.” ◇

⁵ Yesu wushunku le, “Adama a uryagbaji u dē dā i zuwai Musa koronku dā mele ma nala mi. ⁶ Shegai a kagita

◇ 10:4 U.Ml. 24:1-4.

Kashilā ka yan le t̄a vali n uka. ◇ ⁷ Adama a nala, vali u asākā tata u ne n̄a mma u ne, u padara n uka u ne. ⁸ Kpam ama a re a le gb̄a a woko ikyamba i te. A buwa kpam ama a re wa, shegai uza u te. ◇ ⁹ Adama a nala ili i'ya baci Kashilā ka gawain, kotsu vuma u peci i'ya wa.”

¹⁰ An a gonoi a kuwa, atoni a ne a doku a wece yi ukuna u nala vi. ¹¹ U wushunku le, “Uza da baci dem u asākai uka u ne u zuwai u roku, tsishankala tsa wa yan n eyi. ¹² Uka u asākā baci tani vali u ne, aku u banai uza roku iyolo, tsishankala tsa dem wa yan.”

Yesu n̄a mmuku n kenu

(Matiyu 19:13-15; Luka 18:15-17)

¹³ Ama a ka tukuso mmuku n kenu ara Yesu kotsu u sawa le, aku atoni a ne a barana le. ¹⁴ An Yesu wenei nala, u panai upan. U tonuko le, “Asākai mmuku n kenu-kenu n tuwā ara vā, bishinka le wa, kpaci tsugono tsu Kashilā tsu icun i le tsa. ¹⁵ Mayun n tonuko dā, uza da baci dem bawu u wushai tsugono tsu Kashilā tyoku da maku ma kenu ma tsu yan, wa u'uwa tsa wa.” ¹⁶ Aku u wobuso le u tadanku le akere, u zuwusuka le unā u shinga.

Kalobo ka utsari

(Matiyu 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Gitā da u gitai nwalu, aku vuma roku u wuranai n ilyadi, u kudangi a kapala ka ne u danai, “Kawenishiki ka shinga, ndya ma yan n tsarā uma u da bawu wari n utyoku?”

¹⁸ Yesu wece yi, “Ndya i zuwai vu isa mu uza u shinga? Uza u shinga wā la wa, she Kashilā koshi. ¹⁹ Vu reve t̄a gai mele mi. Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu vaku n uka da bawu wari u vunu wa. Kotsu vu boko wa.

◇ 10:6 Kag. 1:27; Kag. 5:2; Kag. 12:36; Ishp. 110:1. ◇ 10:8 Kag. 2:24.

Kotsu vu siraka kaḅan kabetsu wa. Kotsu vu ryafa uza wa. Vu naḅa tata na mma u vunu tsupige.” ◇

²⁰ U danai, “Kawenishiki, tun mpa kenu ḅa ma tono ili i nala yi.”

²¹ Yesu webele yi n a'eshi a uciga, u danai, “Ili i te i'ya i buwa vu koshi, ba vu denge gḅa ili i'ya vari n i'ya, vu ḅanga aza a unambi, tsara vu yain n utsari a zuba. Aku vu tuwa vu tono mu.” ²² N upana kadyanshi ka nala ki, katakasuvu ka ne ka rukpai, aku u lazai n unamgbi u asuvu, kpaci wa ta n utsari cika.

²³ Yesu webelele atoni a ne, u tonuko le, “U wuyana tani n ni, uza u utsari u uwa tsugono tsu Kashila?”

²⁴ Atoni a ne yi a yain majiyan ma kadyanshi ka ne. Aku Yesu doku u tonuko le, “Mmuku n va, u wuyana tani n ni uza u utsari u uwa tsugono tsu Kashila? ²⁵ Wa la ta shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu n u ḅa uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashila.”

²⁶ Atoni yi a lapulai a yain majiyan cika, aku a ka wecemgbene, “Nala baci ya wa la vi wa tsara iwauwi?”

²⁷ U wundyana le, u danai, “A asu u ama ili i uyan i'ya wa, shegai a asu u Kashila ili dem i uyan i'ya.”

²⁸ Bituru tonuko yi, “Atsu wa tani na, aza ḅa tsu asakai gḅa ili i tsunu tsu tono vu?”

²⁹⁻³⁰ U wushuki, “Mayun n tonuko ḅa, uza ḅa baci dem u asakai kuwa n kashina ka ne adama a va n kadyanshi ka va, wa wusha ta ili i'ya i lai i'ya u asakai vi kakuma a'ayin a gogo-na. Wa tsā ta a'uwa amangatawun (100), hal n ashina dem kabolo n mavura. Nala kpam dem uza ḅa baci u asakai atoku n amaku na mma n tata na mmuku n ne adama a va, wa tsā ta amangatawun u atoku n amaku na mma n tata na mmuku kabolo n mavura. Kpam a'ayin a ḅa

◇ 10:19 Uwt. 20:12-16; U.Ml. 5:16-20.

a ka tuwā wa tsā tā uma u da bawu wari n utyoku. ³¹ Shegai aza da a'ari a kapala ushani a ka woko tā makorishi, aza a makorishi tani a kapala.”

*Yesu doku u danai tyoku da wa kuwa
(Matiyu 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Yesu n atoni a ne a lyai kelime na nwalu ubana a Urishelima, kpam aya a kapala. Atoni yi a yain majiyan, aza da a ka tono yi kpam a panai uwonvo. U doku u purai Kupanamere vi paki, u tonuko le ili i'ya ya ba i rukpa a kaci ka ne. ³³ U danai, “Atsa na tsa bana a Urishelima. A ka neke tā Maku ma Vuma a akere adarakpi a pige n awenishiki a Mele. A ka kidaga yi tā ugana u ukpa, aku a neke yi a akere a Awulawa. ³⁴ A ka yanka yi tā majari, a cikpuka yi atatsa, a bawan yi, aku a wuna yi. A'ayin a tatsu a wura baci, aku u 'yanga.”

*Ufolu u Yakubu n Yahaya
(Matiyu 20:20-28)*

³⁵ Aku Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi a tuwai ara Yesu, a danai, “Kawenishiki, tsa ciga tā vu yanka tsu ukuna u roku tsu folo vu baci.”

³⁶ U wece le, “Ndyā ya ciga n yanka dā?”

³⁷ A wushuki, “Kain ka va dusuku a tsugono tsu pige tsu vunu, asaka uza u te u tsunu u dusuku a ulyaki u vunu, uza u ire tani a ugula.”

³⁸ U danai, “I reve ili i'ya ya folo vi wa. Ya fuda ya so mako ma upana ikyamba tyoku da mpa ma tuwa n soi ko a lyubugu dā tyoku da a ka lyubugu mu?”

³⁹ A danai, “Tsa fuda tā.”

U tonuko le, “Ya fuda tā ya so mako ma upana ikyamba tyoku da ma so, a lyubugu dā tyoku da a ka lyubugu mu. ⁴⁰ Shegai ndishi a ulyaki ko a ugula u va, mpa ma naka wa. U aza da Kashila ka fobusukoi u da.”

⁴¹ An atoni a ne kupa da a buwai a panai nala, a gitai upana upan u Yakubu n Yahaya. ⁴² Yesu isa le gba a asu u te, u danai, “Aza da a revei n tsugono tsu Awulawa, a tsu wenike le ta ucira, kpam ngono n pige n tsu wenike le ta ucira cika. ⁴³ Shegai ara de nala wa, uza da baci dem wa ciga u woko uzapige a mere ma de, u kana ta u woko kagbashi ka de. ⁴⁴ Kpam ko ya baci wa ciga u woko a kapala, u kana ta u woko kagbashi ka ama gba. ⁴⁵ Kpaci Maku ma Vuma ma tuwa adama a da a ka gbashika yi wa, shegai u gbasha, u naka kpam uma u ne katsupi adama a ama ushani.”

*Batimawu karumba u wenei
(Matiyu 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Yesu n atoni a ne a rawai a ilyuci i Jeriko kabolo n kakuma ka ama ushani. An a ka wuta a ilyuci yi, karumba ka roku ndishi a ikengi i ure wa folo. Kala ka ne ka Batimawu maku ma Timawu. ⁴⁷ An u panai Yesu uza u Nazara da, u gitai isali, “Yesu, maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

⁴⁸ Ama ushani a barana yi a tonuko yi u pada, shegai u lapulai u salai cika, “Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

⁴⁹ Yesu shamgbai, u danai, “Isa ni.” Aku a ba a isa yi, a tonuko yi, “Pana kayanyan! 'Yanga! Wa isa vu.”

⁵⁰ Aku u varangi kunya ku uwambana ku ne, u 'yangai n ucira she ara Yesu.

⁵¹ Yesu wece yi, “Ndya va ciga n yanka vu?”

U danai, “Kawenishiki, ma ciga n wene asu.”

⁵² Yesu danai, “Wala, upityanangu u vunu u tansa vu de.”

Kute-kute u lazai u wenei asu, aku u tonoi Yesu a lazai.

11

Aza Urishelima a ryabusai Yesu

(Matiyu 21:1-11; Luka 19:28-40; Yahaya 12:12-19)

¹ An Yesu n atoni a ne a yain evu n Urishelima, n Betafaji, n Batani a asu u Masasa ma Zayitum, u suki atoni a ne a re. ² U tonuko le, “Uwai a une u da wari a kapala ka de nala vi, n u'uwa u de ya wene ta maku ma makparyagi ma bawu a tabai uyuwa usiri. I surukpa ma i tuko. ³ Uza da baci dem u wece da ili i'ya i zuwai ya tatsukpa ma, i tonuko yi, ‘Asheku a da a ka ciga ma, kpmam wa gonuko ta ma gogo-na.’ ”

⁴ Aku a lazai a ba a cinai maku ma makparyagi mi usiri a uwotsu u kuwa evu n ure. An a ka surukpa ma, ⁵ ama da a'ari pini kushani a asu vi a wece le, “Ndy a i zuwai ya surukpa ma?” ⁶ A wushunku le tyoku da Yesu tonuko le, aku ama yi a asaka le a lazai.

⁷ An a tuko yi maku ma makparyagi mi, a polusoi aminya a upalaka a le a zuba u ne, aku u yuwai. ⁸ Ama ushani a polusoi aminya a upalaka a le a ure, aza roku tani a polusoi avuku a da a satasai a agbaji. ⁹ Aza a kapala n aza a kucina a rongoi isali n a dansi, “Hosana,* cikpalai Kashila! Kashila ka zuwuka uza da u tuwai n kala ka Magono ma Zuba un a u shinga! ◇ ¹⁰ Kashila ka zuwuka tsugono tsu tata u tsunu Dawuda tsa tsa tuwa na vi un a u shinga! Hosana, cikpalai Kashila!”

¹¹ Aku u uwai a Urishelima u uwai a Kuwa ku Kashila. An u webelischei ko ndya wa, u wenei kaara ka kotsoi, aku u wuta u banai a Batani kabolo n Kupanamere vi.

* 11:9 “Hosana” idyani i'ya ama a tsu danasa uzapige i'ya tsara a naka yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashila ka wauwa yi!” ko kpmam “A cikpala yi.”

◇ 11:9 Ishp. 118:25-26.

*Yesu yankai maɗanga ma kapopi una
(Matiyu 21:18-19)*

¹² An kain ka wansai, a asakai Batani, Yesu panai kambulu. ¹³ An u wenei maɗanga ma kapopi ma mari n avuku a mɓari, u ba u webelei ko ma matsa. An u rawai a asu vi, u wene ili wa she avuku, kpaci a'ayin a ilimaci a kapopi a da wa. ¹⁴ Aku u tonukoi kapopi ki, “Uza wa doku wa lya kpam ilimaci i kapopi ara vunu wa.” Kpam atoni a ne a panaka yi ta u danai nala.

*Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashila
(Matiyu 21:12-17; Luka 19:45-48; Yahaya 2:13-22)*

¹⁵ N urawa a Urishelima, Yesu uwai a Kuwa ku Kashila, aku u gitai uloko aza da a ka tsila n a dengi pini. U mutsukpusai iteburu i aza a usavaɗasa ikebe n ikirika i adengi ntambara. ¹⁶ Kpam u asaka uza da u cangai ili i roku u wura pini a ulanga u Kuwa ku Kashila ki wa. ¹⁷ Aku u wenishike le u danai, “A korongu wa, a da ‘A ka isa kuwa ku va kuwa ku kvasu ka ama a iyamba gba wa.’? ◇ Shegai eda i gonukoi ka kaaburu ka aza a magalaka.”

¹⁸ An adarakpi a pige n awenishiki a Mele a panai, a gitai ubolo ure u da a ka wuna yi, kpaci a ka pana ta uwonvo u ne an ama gba a yain majiyan n uwenishike u ne.

¹⁹ An kuvuli ku yain, aku a asakai ilyuci yi.

*Uwenishike a kaci ka u'ekpe u kapopi
(Matiyu 21:20-22)*

²⁰ An a ka wura n usana, aku a wenei maɗanga mi ma ekpei hal n alu. ²¹ Bituru cibai, aku u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, webele, maɗanga ma vu yankai una vi ma ekpe de.”

²² U wushunku le, “Pityanangi n Kashila. ²³ Mayun n tonuko da, vuma da baci dem u tonukoi masasa ma na,

◇ 11:17 Isha. 56:7; Iri. 7:11.

‘Mudā ba vu rukpa a kushiva,’ kpam bawu u yain malalā a katakasuvu ka ne, shegai u pityanangi ili i'ya u danai, a ka yanka yi tā i'ya. ²⁴ Adama a nala n tonuko dā, ili i'ya baci dem i foloi n kvasu, wushuki i tsarā i'ya de, kpam ya woko tā i de. ²⁵ A'ayin a dā baci dem i shamgbai uyan kvasu, i'a baci n uza dā ya pana upan, cimbusukā ni. Tata u de uza dā wari a zuba wa cimbusukā dā tā dem unyushi u cingi u de. ²⁶ [Shegai i cimbusukā baci ama wa, nala dem Tata u de uza dā wari a zuba wa cimbusukā dā unyushi u cingi u de wa.]”

*Keci a kaci ka ucira u Yesu
(Matiyu 21:23-27; Luka 20:1-8)*

²⁷ A doki a gonoi a Urishelima, tyoku dā Yesu wari nwalu a asuvu a Kuwa ku Kashilā, adarakpi a pige n awenishiki a Mele nā nkoshi n pige a tuwai ara ne. ²⁸ A wece yi, “N ucira u eni u dā va yansa ili i naha gba? Kpam ya naka vu ucira u dā va yansa i'ya?”

²⁹ U wushunku le, “Ma yan dā tā dem keci. I wushunku mu baci, mpa dem ma tonuko dā tā ucira u dā ma yansaka ili i na yi. ³⁰ Tonuko numu: Ucira u ulyubugusu u Yahaya a zuba dā u wutai ko a asu u ama?”

³¹ A dansai utyoku u le a danai, “Tsu dana baci a zuba dā u wutai, wa dana tā ndya i bishinka tsu uwushuku n eyi? ³² Kpam tsu dana baci a asu u ama dā u wutai, kakuma ka na ka pana tā upan u tsunu.” A panai uwonvo u kakuma ki, kpaci ya dem u bidya tā Yahaya matsumate ma. ³³ Aku a wushunki yi a danai, “Tsu reve wa.”

Aku u tonuko le, “Mpa dem ma tonuko dā ko ucira u eni u dā ma yansaka ili i na yi wa.”

12

*Agisani a azamaninga a cingi
(Matiyu 21:33-46; Luka 20:9-19)*

¹ Yesu gita le uyanka kadyanshi n agisani u danai, “Vuma roku u da u yain kashina ka cinwi, u kanzai ka u gawai kadaka ka ukpokuso ilimaci i cinwi yi. U mai kpm kunukuzuba ku uza u uwundya kashina ki. Aku u nakai acimbi a roku haya u lazai nwalu. ² An a'ayin a uta a yain, u suki kagbashi ka ne ka te a asu u aza a haya yi u wushika yi a asuvu ucanga u kashina vi. ³ Acimbi yi a kana yi a lapai, aku a loko yi akere a de. ⁴ Aku u doku u sukunku le kagbashi ka roku, eyi kpm a gbasha yi a kaci, a yanka yi uwono. ⁵ U doki u suki kpm uza roku, eyi tani a wuna yi. Nala u sukusi ama ushani, a lapusai aza roku, aza roku tani a wunusa le. ⁶ U buwai n uza u te, maku ma ne ma wa ciga cika. A makorishi u suki yi, u danai, ‘A ka wene ta karinga ka maku ma va!’ ⁷ Shegai aza a haya yi a sheshei utyoku u le, ‘Maku ma kagita ma ne ma gai pa vi. Tuwai tsu wuna ni, tsara agadu yi a woko a tsunu.’ ⁸ Aku a kana yi a wunai, a varangi yi a uroto u kashina vi.

⁹ “Ndya uza u kashina vi wa yan? Wa tuwa ta u wuna aza a haya yi, u naka ka aza roku. ¹⁰ I taba uyan kaneshi a tagarada u Kashila naha wa?

‘Katali ka aza a kuma a 'yuwain, ka ka lakai kalen cika a asu u kuma. ¹¹ Manyan ma Asheku ma la vi, ara tsunu tani ili i majiyan i'ya.’ ” ◇

¹² Azapige a aza a Yahuda yi a bolo ta kotsu a kana yi, kpaci a reve ta a kaci ka le ka u yain agisani yi. Shegai a ka pana ta uwonvo u ama, adama a nala a asaka yi u lazai.

Utsupa u utafa ara Kaisa Magono
(Matiyu 22:15-22; Luka 20:20-26)

¹³ An nala wurai, azapige a aza a Yahuda yi a sukunki Yesu Afarishi a roku n ama a Hiridu a wandi yi n keci. ¹⁴ An a rawai ara ne, a tonuko yi, “Kawenishiki, tsu reve ta vu

◇ 12:11 Ishp. 118:22-23.

tsu dansa t̄a ukuna u mayun, kpam ya dem un̄a u te d̄a vu bidya yi. A'ayin a d̄a dem va wenishike ukuna u Kashil̄a, vu tsu dansa t̄a ukuna u mayun, vu tsu dambula n ukuna u d̄a azapige a tsu dansa a kaci ka vunu wa. Tonuko tsu, ugan tsu tsupa Kaisa magono utafa?" ¹⁵ Tsu tsupa ko tsu kpad̄a utsupa?

Eyi tani an u revei wanda d̄a a ka wanda yi, u tonuko le, "N̄dya i zuwai ya kondo mu? Tuko numu ukebe u azurufa* n wene."

¹⁶ A tuko yi. Aku u wece le, "Kulu n kala ka yai ka kari pini a ukebe vi?"

A danai, "Ku Kaisa ka."

¹⁷ Aku u tonuko le, "N̄ak̄ai Kaisa ili i'ya i'ari i Kaisa; Kashil̄a kpam i n̄ak̄a yi ili i'ya i'ari i Kashil̄a."

A yain majiyan cika.

Keci a kaci ka u'yanga u ukpa

(Matiyu 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Aku aza a Sadusi† (aza d̄a bawu a wushuki n u'yanga u ukpa) a tuwai ara Yesu, a wece yi, ¹⁹ "Kawenishiki, Musa koronku tsu t̄a a kaci ka tsiran̄a. U da uza u kuwa baci u as̄ak̄ai uka bawu mmuku, u kan̄a t̄a utoku u ne u sotuku uka vi u mats̄aka yi mmuku. ²⁰ A yan t̄a a'ali a roku ama a shindere, uza n utoku u ne. Uza u kagita u zuwai uka, u kuwai u as̄ak̄a maku wa. ²¹ Uza u ire (uza d̄a u tonu yi) u sotuki mar̄ana mi, eyi dem u kuwai u as̄ak̄a maku wa. Nala dem n uza u tatsu. ²² Gb̄a le gai uza wa la u as̄ak̄ai maku wa. A makorishi uka vi dem u kuwai. ²³ Kain ka u'yanga a ukpa, uka u yai u d̄a wa woko, cinda gb̄a le a zuwusa yi?"

²⁴ Yesu wushuki, "An bawu i revei Tagarada u Kashil̄a, † kpam i reve ucira u Kashil̄a wa, d̄a i zuwai i puwain.

²⁵ Kpaci a 'yanga baci a ukpa a ka yan iyolo wa, kpam a ka

* 12:15 Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i Ubanga.

wutukpa iyolo wa. Shegai tyoku u atsumate a zuba a da a ka woko. ²⁶ A ukuna u u'yangā u akushe, i taḡa ukāneshi a tagarāda Musa a asu u alabari a maku ma maḡanga ma ma tasa akina wa, an Kashilā ka danai, 'Mpa Kashilā ka Ibirahi, Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu?' ◇ ²⁷ Eyi Kashilā ka akushe ka wa, shegai ka aza a uma. Mayun da i puwain."

Mele ma ma lai ugbonguro

(Matiyu 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Aku kawenishiki ka Mele ka roku ka tuwai ka panaka le a'ari kananamgbani. An u wenei Yesu wushunku le mai, aku u wece yi, "Gbā a asuvu a mele, ma eni ma ma lai ugbonguro?"

²⁹ U wushunku yi, "Ma ma lai ugbonguro ma, 'Panai, aza a Isara'ila! Magono ma Zuba Kashilā ka tsunu, aya koshi Magono ma Zuba. ³⁰ Ciga Magono ma Zuba Kashilā ka vunu n katakasuvu ka vunu n uma u vunu gbā. Vu cigi yi kpam n kakiri ka vunu n ucira u vunu gbā.' ◇ ³¹ Ma ma tono yi tani ma, 'Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu.' ◇ Mele ma roku ma la ma ma lai ma nala mi wa."

³² Aku kawenishiki ka Mele ka danai, "Mayun da vu, Kashilā ka te ka, uza roku wa tani la wa, she eyi. ◇ ³³ A cigi yi gbā n katakasuvu, gbā n kakiri, gbā n ucira. Kpam vu cigi uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu, ili i na yi i la ta ufarakpa u urunukpa n ukidasa a mbari." ◇

³⁴ An Yesu wenei u wushunki yi mai, u tonuko yi, "Va mbari n tsugono tsu Kashilā wa."

Pini nala, uza u doku kawan kpam u wece yi wa.

◇ 12:26 Uwt. 3:6. ◇ 12:30 U.Ml. 6:4-5. ◇ 12:31 Adkp. 19:18.

◇ 12:32 U.Ml. 4:35. ◇ 12:33 Hos. 6:6.

*Keci a kaci ka maku ma Dawuda
(Matiyu 22:41-46; Luka 20:41-44)*

³⁵ An Yesu wa wenishike a Kuwa ku Kashila, u wecikei, “Niɗa awenishiki a Mele a ka dana Kirisiti Kawauwi maku ma Dawuda magono ma? ³⁶ Kulu Keri ku zuwai Dawuda danai,

‘Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a va, dusuku a ulyaki u va, hal she n tadangu vu a zuba u atokulalu a vunū.’ ◇

³⁷ “Dawuda n kaci ka ne u isa baci Kawauwi Asheku, niɗa wa yansa u woko maku ma Dawuda?” Kakuma ka pana ka yi n ipeli.

*Yesu toɗugboi awenishiki a Mele
(Matiyu 23:1-36; Luka 20:45-47)*

³⁸ Tyoku da wa wenishike le, u danai, “Kiranai n awenishiki a Mele aza da a ka ciga kutambu n aminya a pige. A tsu la ta uciga a danasa le a kuden n tsupige. ³⁹ Kpam a lai n uciga a asu u ndishi u da u lai tsulobo a agata a Kashila, n a asu u shinga a asu u abiki. ⁴⁰ Shegai a tsu lyasa ta ucanga u nra na, a rongo kpam uyansa kvasu ka ugadi adama a ukimbusa u a'eshi. Icu n i ama a nala a ka yan le ta mavura cika.”

*Kune ku marana
(Luka 21:1-4)*

⁴¹ Yesu dusuki evu a asu u uzuwusa u ikebe u Kuwa ku Kashila, wa wundya tyoku da ama a ka zuwusa ikebe a asu u uzuwusa u ikebe vi. Aza a utsari ushani a tsungi pini ikebe ushani. ⁴² Aku marana ma roku uza u unambi u tuwa u zuwai irim i re i kenu. † ⁴³ Aku u isa atoni a ne u tonuko le, “Mayun n tonuko da, marana ma nala ma la ta gba aza da a zuwai ikebe i le a asu u uzuwusa u ikebe u nala vi.

◇ 12:36 Ishp. 110:1. † 12:42 Kondo “Irim i kenu” a kaci ka idani ka “Ikebe” a idani i Uba nga.

⁴⁴ Kpaci ele a asuvu a utsari u le u da a zuwusai, shegai eyi asuvu a unambi u ne u da u bidyai gba, u zuwai ikebe i ulyaka ilikulya i ne.”

13

Kadyanshi ka uwasa u Kuwa ku Kashila
(*Matiyu 24:1-2; Luka 21:5-6*)

¹ N uwuta u Yesu a Kuwa ku Kashila, katonu ka ne ka te ka tonuko yi, “Kawenishiki, kondo ve icun i atali a nala yi! N icun i kuma ku nala ki!”

² Yesu wushunki yi, “Vu wene kuma ku pige ku nala? Katali ka la ka a ka asaka utadangi a zuba u utoku u ne bawu a wasai ka wa.”

Kagita ka upana u ikyamba
(*Matiyu 24:3-14; Luka 21:7-19*)

³ Tyoku da Yesu wari ndishi a Masasa ma Zayitum ma ma wundyamgbana n Kuwa ku Kashila, Bituru n Yakubu n Yahaya n Andurawu a wece yi a ikengi, ⁴ “Tonuko tsu, nwere da a ka yan ili i nala yi? Kpam icun i iryoci i eni i'ya a ka wene ya ciga baci i gita?”

⁵ U tonuko le, “Kiranai kotsu uza roku u puwunsa da wa. ⁶ Ama ushani a ka tuwa ta n kala ka va, a dana alya Kirisiti Kawauwi, hal a puwunsa ama ushani. ⁷ I pana baci ukuna u kuvon n alabari a kuvon, kotsu asuvu a de a 'yanga wa. U kana ta u gita nala, shegai makorishi ma kotsu wa. ⁸ Kaletsu ka ama ka 'yanga_saka ta kaletsu ka ama roku. Tsugono kpam tsu 'yanga_saka tsugono. Iyamba ya gbadu ta a asu kau-kau, kpam a ka yan ta kambulu. Shegai gba nala vi kagita ka upana u ikyamba ka ve.

⁹ “Shegai eda she i kirana. A ka kana da ta a banka a asu u Asheshi a Pige, a bawan da a asuvu a agata a Kashila. A neke da akere a aza a tsugono na ngono adama a kala ka va, an i tonuko le ukuna u va. ¹⁰ Shegai kahu makorishi ma

tuwā, she a yanka aletsu a ama gbā Kadyanshi ka Shinga ka vā. ¹¹ A'ayin a dā baci dem a banka dā a asu u afada a neke dā, kotsu i dambula a ili i'ya ya dana wa. Shegai gbā ili i'ya baci dem a naka dā i'ya ya dana. Kpaci eda ya dansa wa, Kulu Keri ka. ¹² Vuma wa neke tā utoku u ne a wuna yi, tata kpam dem nala wa yanka maku ma ne. Mmuku kpam n 'yangasaka isheku i le hal a zuwa a wuna le. ¹³ Ama gbā a ka 'yuwan dā tā adama a kala ka vā. Shegai gbā uza dā baci dem u kawunki hal ubana a makorishi, a ka wauwa yi tā.

Upana u ikyamba u pige

(Matiyu 24:15-28; Luka 21:20-24)

¹⁴ “A'ayin a'a tā a utuwā, ada ya wene ili i icadi i shamgba a asu u dā bawu i gain i shamgba.” (Uza dā wa yan kaneshi, u reve ili i'ya asu u na wa tonon!) “Aza dā a'ari a uyamba u Yahuda she a bana a nsasa. ¹⁵ Uza dā baci dem wari a zuba u kukpa ku kunu ku ne, kotsu u cipa u uwa a kuwa u bidya ili i roku wa. ¹⁶ Uza dā wari a kashina, kotsu u gono a ilyuci u bidya kunya ku upalaka ku ne wa. ¹⁷ Ter de aka a atsuma n aza a mmuku n shili a a'ayin a nala yi! ¹⁸ Yanyi kavasuu kotsu ukuna u nala vi u gitā n ilyushi wa. ¹⁹ A'ayin a nala yi a ka yan tā upana u ikyamba u pige, u dā bawu a tabai uyan tun a'ayin a dā Kashila ka yain likimba hal utuwā ara. A ka doku a ka yan a dā kpam wa hal ubana a makorishi. ²⁰ U woko baci Magono ma Zuba ma jebei a'ayin yi wa, uma wā la wari wa la wa. Shegai adama a aza dā a dangasai vi dā i zuwai u jebei a'ayin yi.

²¹ “A'ayin a nala yi ko ya baci tonuko dā webelei Kawauwi ka na, ko webelei aya de! Kotsu i wushuku wa. ²² Kpaci awauwi a kaban nā nsumate n kaban a ka tuwā tā a yain iryoci n ikunesavu kotsu a puwunsa aza dā a dangasai, wa yan baci. ²³ Kiranai, kpaci n tonuko dā tā ko ndya wa gampa.

*Utuwā u Maku ma Vuma
(Matiyu 24:29-31; Luka 21:25-28)*

²⁴ “Shegai a'ayin a upana u ikyamba a nala a wura baci, kaara ka limanā tā, uwoto tani wa naka katyashi wa.

²⁵ Atala a ka rukpusā tā, kpam a gbaḍa ili i pige i pige i'ya i'ari a zuba.

²⁶ A'ayin a nala a ḍa a ka wene Maku ma Vuma ma tuwā a asuvu a alishi, n ucira u pige u tsugono. ²⁷ Aku u suku atsumate a zuba a bolomgbono aza ḍa a ḍangasai a abon a nishi a likimba; wata, ili i'ya i bidyai a mbari n likimba n naha ubana a utyoku u zuba u nide.

*Udani a kaci ka madanga ma kapopi
(Matiyu 24:32-35; Luka 21:29-33)*

²⁸ “Rotsongusi a iryoci i madanga ma kapopi. A'ayin a ḍa baci i wenei atyangi a ne a limanai, aku a gitai utopo avuku, i reve tā an ilyushi i yain evu. ²⁹ Nala kpam dem a'ayin a ḍa baci dem i wenei ili i nala yi ya gitasa, ya reve tā an a'ayin a yain evu n uyan. ³⁰ Mayun n tonuko ḍa, ama a gogo-na a ka kotso wa, she a shadangu ili i na yi gba. ³¹ Zuba n likimba wa cimba tā, shegai kadyanshi ka va ka cimba wa.

*Kain ka ugono u Kawauwi
(Matiyu 24:36-44; Luka 17:26-30, 6)*

³² “Shegai ukuna u kain ka nala ki ko ulapa u uwule vi, uza wā la u revei ka wa. Atsumate a zuba ko Maku, a reve ka wa. Tata ḍa koshi u revei ka. ³³ Kiranai i rongo n afofi n i yanyi kvasu. Kpaci i reve a'ayin a ḍa ulapa u uwule vi wa yan wa.

³⁴ “Utuwā u Maku ma Vuma wā tā tyoku u vuma ḍa u yain nwalu, u asankai agbashi a ne manyan ma ya dem wa yan, aku u tonukoi uza u uwundya u utsutsu u rongo n afofi. ³⁵ Rongoi n afofi, kpaci i reve kain ka uza u kuwa wa

gono wa, wa fuda ta u gono n kuvuli, ko a mere ma kayin, ko n kpasani, ko n usana. ³⁶ Kotsu u tuwa u danda da n i lavuti wa. ³⁷ Ili i'ya n tonuko da kpam ma tonuko ya dem i'ya, i rongo n afobi.”

14

*A boloi ure u da a ka wuna Yesu
(Matiyu 26:1-5; Luka 22:1-2; Yahaya 11:45-53)*

¹ A'ayin a re a da a wokoi, a yain Abiki a Upasamgbana n Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti. Aku adarakpi a pige n awenishiki a Mele a boloi ure u da a ka kana Yesu usokongi kotsu a wuna. ² A danai, “Shegai tsa kawan tsa yan u da a a'ayin a abiki a na wa, kawa ama a ka 'yangasaka tsu ta.”

*A tsunki Yesu manivi ma magulani
(Matiyu 26:6-13; Yahaya 12:1-8)*

³ A'ari pini Yesu wari a Batani a kuwa ku Simo uza da caupa wari makutu. Eyi pini n u lyayi ilikulya, uka roku u tuwai n majuju ma manivi. Manivi mi ma magulani* ma kpam ma ta n ikebe cika. U kukpai unu u majuju mi, u tsalai manivi mi gba a kaci ka Yesu. ⁴ Ama roku a da a'ari pini a asu vi a panai upan. A yamgbanai kadyanshi, “Ndy a kalen ka koli ka manivi naha? ⁵ Ma ratsa ta a denge ma ikebe i'ya i lai i'ya uza wa yan manyan ma uwoto kupa n u re,† aku a pecike aza a unambi.” A kana yi uyanka tsali n asuvu a shen.

⁶ Shegai Yesu danai, “Asaka ni shiriri! Ndy a zuwai ya dangbarasa yi? Ili i shinga i pige i'ya u yanka mu. ⁷ Kain dem i'la ta kabolo n aza a unambi, kain ka baci dem, ya

* 14:3 A yan ta majuju mi n katali ka a ka isa alabasta. Manivi mi kpam a yan ta ma n ili i'ya a ka isa naradi. † 14:5 Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 300.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Ubanga.

ciga ya fuda tā i yanka le ili i shinga. Shegai mpa mā kabolo n aḍa kain dem wa. ⁸ Eyi gbām u daraka tā hal u tsunki ikyamba i va n manivi kahu kacida ka va. ⁹ Mayun n tonuko da, gba ko nte baci a ka yan Kadyanshi ka Shinga a likimba, she a yan kadyanshi ka ili i shinga i'ya uka u naha vi u yain, kpam a ka rongo yi ta ucifusa.”

*Yahuza Isikariyoti u wushuki u neke Yesu
(Matiyu 26:14-16; Luka 22:3-6)*

¹⁰ Yahuza Isikariyoti uza u te a asuvu Kupanamere yi, u banai a asu u adarakpi a pige kotsu u neke Yesu ara le. ¹¹ An a panai nala a yain mazanga hal a zuwamgbanai a ka naka yi ikebe. Eyi tani u gitai uzama tyoku da wa yan u neke yi.

*Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana
(Matiyu 26:17-25; Luka 22:7-14; Luka 22:21-23; Yahaya 13:21-30)*

¹² Kain ka kagita ka Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti, kain ka a cuwanakai ukidasa mmuku ma a'ondom, kain ka Abiki a Upasamgbana ka la vi. Atoni a ne a wece yi, “Nte va ciga tsu ba tsu fobusuko vu a asu u da va lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana?”

¹³ Aku u suki atoni a ne a re. U tonuko le, “Uwai a ilyuci, ya bana ta i gawunsa n vuma roku u cangai malanda ma mini, i toni yi, ¹⁴ kuwa ka baci dem u uwai, i tonuko uzakuwa vi, kawenishiki ka danai, nte kunu ka wa lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana n atoni a ne kari? ¹⁵ Wa wenike da ta kunukuzuba ka a fobusoi ucanga, nte ya fobusuko tsu pini.”

¹⁶ Atoni yi a 'yangai a uwai a ilyuci. A cinai tani tyoku da u tonuko le. Aku a fobusoi Abiki a Upasamgbana.

¹⁷ An kuvuli ku yain, aku u tuwai kabolo n Kupanamere vi. ¹⁸ A'ari ulya ilikulya, Yesu danai, “Mayun n tonuko da,

vuma u te a asuvu a dē wa neke mu tā, kpam uza dā tsa lya kabolo n eyi.”

¹⁹ A namgba tā katsuma cika, aku a gitā yi uwecishe maten-maten, “Mpa wā?”

²⁰ U wushunku le, “Uza u te dā gai a asuvu a Kupanamere, uza dā tsa lya kabolo a kapara ka te. ²¹ Maku ma Vuma ma kuwā tā tyoku dā a korongi ukuna u ne. Ter! Vuma dā wa neke Maku ma Vuma mi, a'ari a matsa yi baci wa, wari u laka yi tā.”

Yesu n atoni a ne a lyai ilikulya

(Matiyu 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Korintiya 11:23-25)

²² A'ari pini ulya ilikulya yi, Yesu bidyai burodi u cikpai Kashila, aku u jibamgbanasai u dā. U nakai atoni a ne u danai, “Wushai na vi ikyamba i vā i'ya.”

²³ U bidyai mako ma mini ma cinwi u cikpai Kashila. U naka le a soi. ²⁴ Aku u danai, “Naha vi mpasa n vā n dā n dā a wotsongi a adama a ama ushani. Kashila ka yan tā manyan nā mpasa n na mi tsara u yain kazuwamgbani ka savu n ama a ne. ²⁵ Mayun dā an bawu ma doku ma so mini ma cinwi she kain ka ma so ma savu a tsugono tsu Kashila.

²⁶ An a kotsoi ulya ilikulya yi, a shipai ushipa a cikpalai Kashila. Pini nala, a lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

Bituru wa nana tā Yesu

(Matiyu 26:31-35; Luka 22:31-34; Yahaya 13:36-38)

²⁷ Yesu tonuko le, “Gbā dē ya suma tā i asaka mu, kpaci nala wari ukorongi a tagarada u Kashila,

‘Ma gala tā kaliniki ki, ncon mi kpam ma wacuwa tā.’ ◇

²⁸ Shegai a 'yangasa mu baci, ma lasa dā tā ubana a asuvu a Galili.”

²⁹ Bituru tonuko yi, “Ko atoku a vā a suma baci gbā le, mpa ma suma wa.”

◇ 14:27 Zak. 13:7.

³⁰ U danai, “Mayun n tonuko vu, n kayin ka na kahu kapen ka sala isali i ire, va nana mu t̄a vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

³¹ Shegai Bituru lapulai u wushuki n ucira, “Ko wuna d̄a baci a ka wuna mu kabolo n avu, ma nana an n reve vu wa.” Gb̄a le dem nala a dansai.

*Yesu yain kavasu a Getisimani
(Matiyu 26:36-46; Luka 22:39-46)*

³² A rawai a asu u d̄a w̄ari n̄a ndanga n zayitum asu u d̄a a ka isa Getisimani. Yesu tonukoi atoni a ne, “Dusuki ve pini na hal n ba n yain kavasu.” ³³ Aku u bidyai Bituru n Yakubu n Yahaya. Kpam u git̄a d̄e upana ikyamba cika n kadambula ushani. ³⁴ Aku u tonuko le, “Uma u v̄a wa pana t̄a ikyamba cika, yavu ma kuw̄a. Rongoi na n afobi.”

³⁵ An u lyai kapala kenu, aku u kud̄angi u varai kaci a iyamba u yain kavasu, ko wa yan a takpa yi ulapa u uwule vi. ³⁶ Aku u danai, “Tata, ili dem i uyan i'ya ara vunū. Takpa mu mako ma mb̄al̄a mi. Ko n nala ukuna u v̄a u d̄a a ka tono wa, she u vunū.”

³⁷ Aku u gonoi a asu u atoni a ne yi u cina le n a lavuti. U tonukoi Bituru, “Bituru alavu a d̄a v̄ari? Va fud̄a va rongo n vu wundi ulapa u uwule u te wa? ³⁸ Rongoi n afobi n kavasu, kotsu i tuw̄a i rukp̄a a asuvu a ukondo wa. Kulu ku d̄e ku ciga t̄a ku yain ili i'ya i gain, shegai ikyamba i'̄a n ucira wa.”

³⁹ Aku u doku u gonoi uyan kavasu, u rongoi utonusuko kadyanshi ka baci ki. ⁴⁰ An u gonoi u doku u cina le alavu, kpaci alavu a shad̄angu le d̄e a'eshi cika, ele tani a nambai ili i'ya a ka tonuko yi.

⁴¹ An u gonoi u tatsu, u wece le, “Hal n gogo-na alavu a d̄a i buwai n i wunvugusi? U r̄atsa t̄a nala ulapa u uwule u yan d̄e. A neke d̄e Maku ma Vuma a akere a aza a unyushi u cingi. ⁴² 'Ȳanḡai tsu walai. Kaneki ka v̄a ka la ka tuw̄a.”

A kanai Yesu

(Matiyu 26:47-56; Luka 22:47-53; Yahaya 18:3-12)

⁴³ U kimba gbam unā wa, aku a wenei Yahuza uza u te a asuvu a Kupanamere yi, n kakuma ka ama, n iburundu na mkpaukpau a akere a le. Adaraki a pige n awenishiki a Mele na nkoshi a lya a tutsuku le. ⁴⁴ Kaneki ki ka sheshike le ta kahu a tuwa, u danai, “Uza da baci n wambatsai, aya, i kana yi, i laza n eyi.”

⁴⁵ N urawa u ne, u banai ara Yesu u danai, “Kawenishiki.” Aku u wobo yi. ⁴⁶ Ele tani a kana yi. ⁴⁷ Shegai uza u te a asuvu aza da a'ari kushani ki, u talai burundu u ne, aku u kapamgbantai kutsuvu ku kagbashi ka Magono ma Adaraki u takpamgbantai ka.

⁴⁸ Yesu wece le, “Tuwa da i tuwai n iburundu na mkpaukpau i kana mu, yavu uza u magalaka? ⁴⁹ Kain dem ma ta kabolo n ada a Kuwa ku Kashila na n wenishiki, kpam i kana mu wa. Shegai yan da a yain nala tsara a shadangu udani u tagarada u Kashila.”

⁵⁰ Pini nala, atoni a ne a sumai a asaka yi. ⁵¹ Kalobo ka roku kpam n kunya ku uwambana ku ne koshi, u tono yi. An a zara kotsu a kana yi, ⁵² u asanka le kunya ki, u sumai kataba.

Yesu a kapala ka Asheshi a Pige

(Matiyu 26:57-68; Luka 22:54-71; Yahaya 18:13-24)

⁵³ Pini nala, a bankai Yesu a asu u Magono ma Adaraki. Gba adaraki a pige na nkoshi n awenishiki a Mele a bolomgbanoi ara ne. ⁵⁴ Bituru tani wa tono yi mbari mbari, hal she a ulanga u kuwa ku Magono ma Adaraki mi. U dusuki a asuvu adagari a Kuwa ku Kashila ki, wa lyashuku akina.

⁵⁵ Adaraki a pige gba n Asheshi a Pige a boloi unyushi a kaci ka Yesu, kotsu a wuna yi. Shegai a tsara wa. ⁵⁶ Ama

ushani a shamkpai kadyanshi ka kaban a kaci ka ne, shegai unā u le u tuwā u te wa.

⁵⁷ Aza roku kpm̄ a 'yaṅgai a shamkpai kadyanshi ka kaban a danai, ⁵⁸ “Tsu panaka yi tā u danai wa wasa tā Kuwa ku Kashilā ka ama a mai, aku u mai ku roku a asuvu a a'ayin a tatsu. Kpm̄ kuma ku uza ka wa.” ⁵⁹ Gbā n nala ushamkpa u kaban u le u tonomgbono wa.

⁶⁰ Magono ma Adarākpi ma shamgbai a mere ma le, u wece yi, “Vā n ili i'ya va wushuku a kaci ka kadyanshi ka ama a ka tukuso a kaci ka vunu wa? Pada dā va pada bini?”

⁶¹ Shegai u padai ili i ne, u wushuku ko i te wa. Aku Magono ma Adarākpi ma doku ma wece yi, “Ada Kirisiti Maku ma Kashilā Uza u Tsupige vi?”

⁶² U wushuki u danai, “Mpa. Ya wene tā Maku ma Vuma ndishi a ulyaki u Kashilā Uza u Ucira Gbā, kpm̄ i wene yi utuwā a asuvu a alishi.”

⁶³ Aku Magono ma Adarākpi ma karasai aminya a ne, u danai, “Iryoci i eni i'ya kpm̄ tsa bolo? ⁶⁴ I pana tā gai u yankai Kashilā kadyanshi ka cingi. Nɗya i wenei?”

Gbā le a wushuki, “U nusa tā, a wuna yi.”

⁶⁵ Aza roku gbām a laza a gitā yi ucikpusukā atatsa. A sira yi a'eshi a sugbusa yi n a tonusuki yi, “Tonuko tsu ili i'ya ya gitā. Ya sugba vu.” Adagari a Kuwa ku Kashilā tani a rongo yi ubasasa.

Bituru nanai an u revei Yesu

(Matiyu 26:69-75; Luka 22:56-62; Yahaya 18:15-27)

⁶⁶ Bituru wari a iyamba a ulanga u kuwa vi, kagbashi ka kari makere ka Magono ma Adarākpi ka tuwai. ⁶⁷ An u wenei Bituru wa lyashuku a akina aku u vara yi a'eshi, u danai, “Avu dem kabolo ka vari n Yesu uza u Nazara nala vi!”

⁶⁸ U nanai u danai, “Mpa n reve gbām i'ya va tono wa.” Aku u wutai a kebile ki, kute-kute kapen ka salai.

⁶⁹ An kagbashi ka k̄ari makere mi u wene yi pini, aku u tonukoi aza d̄a a'ari pini a asu vi kushani, “Eyi na dem uza u le u d̄a.” ⁷⁰ Aku u doku u nanai k̄pam.

An a b̄arakpai kenu, aza d̄a a'ari kushani a tonukoi Bituru, “Malal̄a m̄a la wa, avu dem uza u te u d̄a a asuvu a le, k̄paci avu uza u Galili u d̄a.”

⁷¹ Aku u k̄anai uyans̄aka kaci ka ne un̄a n u tsin̄asi n u dansi, “N reve ve gb̄am vuma d̄a ya dans̄aka vi wa.”

⁷² Kute-kute, kapen ka salai isali i ire. Aku Bituru cibai kadyanshi ka Yesu tonuko yi, “Kahu kapen ka sala isali i ire, va nana mu t̄a vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.” An u cibai nala, aku u t̄asai n kushen.

15

A bankai Yesu ara Bilatu

(*Matiyu 27:1-2, 4; Luka 23:1-5; Yahaya 18:28-38*)

¹ Kain n ka wansi n k̄pasani ku de, adar̄akpi a pige n̄a nkoshi n awenishiki a Mele n Asheshi a Pige gb̄a a sheshei, aku a sirai Yesu a lazai n eyi ubana ara Bilatu gomuna. ² An a rawai, Bilatu wece yi, “Avu magono ma aza a Yahuda ma?”

U wushunki yi u danai, “Nala w̄ari tyoku d̄a vu danai vi.”

³ Adar̄akpi a pige a lyai kapala n utonusuko Bilatu ukuna u Yesu. ⁴ U doku u wece yi, “V̄a n ili i uwushuku wa, vu pana gb̄am ili i'ya ama a na a'ari utono a kaci ka vunu?”

⁵ Shegai Yesu doku u dana ili wa. Bilatu wenei nala, hal u yain majiyan.

A kid̄agai Yesu ugana u ukpa

(*Matiyu 27:15-26; Luka 23:13-25; Yahaya 18:39-19:16*)

⁶ Kayen dem a a'ayin a Abiki a Upasamgbana, Bilatu cuwan̄aka t̄a u as̄ank̄a le vuma u te u d̄a ama a foloi u as̄ank̄a le a asuvu ama d̄a a ukai a kuwa ku a'ali. ⁷ Vuma

roku da pini uza u kala Baraba. Wa ta usiri adama a u'yangasasa atakasuvu a ama kabolo n atoku a ne aza da a wunai ama, a kain ka a 'yangasai atakasuvu a ama. ⁸ Ama a banai ara Bilatu a folo yi u yanka le ili i'ya u cuwanakai.

⁹ U wushunku le u danai, “Gogo-na ciga da ya ciga n asanka da magono ma aza a Yahuda mi?” ¹⁰ Kpaci u reve ta adama a malyon a da adarakpi a pige a bankai Yesu ara ne.

¹¹ Adarakpi a pige a matsai ama a dana a wutumkpa le Baraba. ¹² Aku Bilatu danai, “Ndya ma yan n uza da ya isa magono ma aza a Yahuda mi?”

¹³ Ama a worukpoi a danai, “A wandamgbana yi.”

¹⁴ U wece le, “Adama a iyen, ili i cingi i eni i'ya u yain?”

Shagai ama yi a lapulai a worukpoi, a danai, “A wandamgbana yi.”

¹⁵ An Bilatu wa ciga ama a pana kayanyan ka ne, aku u wutumkpa le Baraba. U zuwai a bawain Yesu, aku u naka le a ba a wandamgbana yi.

Asoje a yankai Yesu majari

(Matiyu 27:27-31; Yahaya 19:2-3)

¹⁶ Asoje a banai n Yesu a asuvu a kebile ku tsugono, aku a bolomgbonoi gba kakuma ka asoje. ¹⁷ A ukunka yi aminya a ngono a mini ma galura. Aku a yain funi u awana, a zuwuka yi u da a kaci. ¹⁸ A gita yi idyani, “Uzapige, uzapige, magono ma aza a Yahuda.” ¹⁹ A rongo yi ukudusa a kaci n kalangu, n a cikpusuki yi atatsa. Aku a kudangi a da a ka naka yi tsupige. ²⁰ An a kotso yi uyanka majari, a mondo yi aminya a ngono yi. A uka yi aminya a ne. Pini nala, a wutukpa yi a kateshe, kotsu a wandamgbana yi.

A wandamgbana Yesu

(Matiyu 27:32-44; Luka 23:26-43; Yahaya 19:17-27)

²¹ Vuma roku da pini uza u kala Simo uza u Sirani, tata u Alizanda n Rafu, u wutai a une wa wura. Asoje a shamkpa yi a matsaƙ yi u canga mawandamgbani ma Yesu. ²² A bankai Yesu a asu u da a ka isa Golugota;† (wata, Asu u Mako ma Kaci). ²³ A nakaƙ yi mini ma cinwi kaɓolo n aguma a da a ka isa mar, shegai u 'yuwain ma uso.

²⁴ Aku a wandamgbana yi. A pecishei aminya a ne utyoku u le. A varangi uruta, tsaraƙ a wene ili i'ya ya dem wa tsaraƙ. ²⁵ N ulapa uwule u kuci u usana u da a wandamgbana yi.

²⁶ Uza da baci a wandamgbanai, a tsu korongu ta unyushi u ne zuba n kaci ka ne. Ili i'ya a koronki Yesu i'ya na: MAGONO MA AZA A YAHUDA. ²⁷ A wandamgbanai kpm dem aza a magalakaƙ ama a re. Uza u te a ulyaki u ne, uza u te tani a ugula. [²⁸ Nala a shadangi udani u da u danai, “A kece yi a asuvu a aza a unyushi.”]* ²⁹ Aza da a ka wurusa, a rongo yi uyansaƙ kadyanshi ka gbani, n a gbaƙi a'aci a le. “Mhm! Avu uza da vu da va wasaƙ Kuwa ku Kashilaƙ, aku vu mai ka a asuvu a'ayin a tatsu. ³⁰ Cipa wawa! Vu wauwa kaci ka vunu.”

³¹ Nala tani kpm dem adarakƙpi a pige n awenishiki a Mele a rongo yi uyanka majari. A danai, “U wauwai aza roku, shegai u fuda u wauwa kaci ka ne wa. ³² Kawauwi ka na ki, magono ma aza a Isara'ila, u cipa pini a mawandamgbani mi tsu wene wawa tsaraƙ tsu pityanangu n eyi.”

Hal n aza a magalakaƙ a da a wandamgbanai kaɓolo n eyi dem a yanka yi kadyanshi ka gbani.

Ukpa u Yesu

(Matiyu 27:45-56; Luka 23:44-49; Yahaya 19:28-30)

* ^{15:28} Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Marku a kalatsa ta makpanda ma 28.

³³ N kaara a kaci, aku uyamba vi gba u likpamgbaṅai n karimbi hal ubana ulapa uwule u tatsu. ³⁴ N ulapa uwule u tatsu vi, Yesu salai, “Eloyi, Eloyi, lama sabakātani.” (Wata, “Kashilā ka va, Kashilā ka va, ndya i zuwai vu varangu mu?”)

³⁵ An ama da a'ari pini kushani a panai nala, a danai, “Panai, wa isa Iliya.” ³⁶ Aku vuma u te u sumai u ba u reki kashaku n mini ma kalam, u sapai ka a kalangu, u sakunki yi kotsu u soi. Aku u danai, “Asakai tsu wene ko Iliya wa tuwa u cipuka yi.”

³⁷ Yesu salai cika, aku u uma u ne u wutai.

³⁸ Kute-kute kunya ka a barakpai a asuvu a Kuwa ku Kashilā ki ku pecemgbenei kure. Ili i'ya i kanai a zuba hal ubana a iyamba. ³⁹ An katigi ka ka shamgbai ka wundya Yesu, u wenei tyoku da u kuwai. U danai, “Mayun vuma u naha vi, Maku ma Kashilā ma.”

⁴⁰ Aka a roku a da pini a shamgbai a ka yan akalu a mbari. A asuvu a le alya Meri Magadaliya, n Solomi, n Meri (mma u Yakubu u kenu n Isuhu). ⁴¹ Alya a tono yi, tun a Galili n a yanki yi manyan. N aka a da a tuwai kabolo n eyi a Urishelima alya dem pini.

Kacida ka Yesu

(Matiyu 27:57-61; Luka 23:50-56; Yahaya 19:38-42)

⁴² Gba ukuna u na vi u gita ta a Kain ka Afobi; wata, kain ka wansa baci aku Ashibi. An kuvuli ka yan, ⁴³ aku Isuhu u Arimatiya u gbmari asuvu u banai ara Bilatu, u folo yi u naka yi iyamba i Yesu u cidangu. (Isuhu vuma da uza da a ka pana n eyi a asuvu a Asheshi a Pige yi, uza da wa vana utuwa u tsugono tsu Kashilā tsu rawa.) ⁴⁴ Bilatu yan ta majiyan an u panai a da Yesu kuwa de. U isa katigi ka ka wundya Yesu vi. Aku u wece yi ko u barakpa de n ukpa. ⁴⁵ An katigi ki ka tonuko yi u kuwa de, aku u nakai

Isuhu ikyamba yi. ⁴⁶ Pini nala, u ba u tsilai kunya, aku u katalai pini ikyamba yi, u ba u ukai i'ya a kasaun ka a sadarai a katali. An u kotsoi, aku u gindalakpai katali ka pige u kimbai utsutsu u kasaun vi. ⁴⁷ Meri Magadaliya n Meri mma u Isuhu a wene ta a asu u da a cidangi ikyamba i Yesu yi.

16

U'yangā u Yesu a ukpa

(Matiyu 28:1-8; Luka 24:1-12; Yahaya 20:1-10)

¹ An Ashibi a wurai, Meri Magadaliya, n Meri mma u Yakubu, n Solomi a tsilai ucanga u magulani, kotsu a ba a tsunku ikyamba i Yesu. ²⁻³ N kpasani ku kain ka kagita ka a a'ayin a shindere a kanai ure. Ele a nwalu a ka yawunsa uza da wa ba u gindalakpuka le katali ka a kimbugai utsutsu u kasaun vi. Kaara n ka batsi ele n a rawi pini a utsutsu u kasaun vi. ⁴ A webelei na a wenei katali ki a gindalakpa ka de, ka la a ikengi ka pige ka tani. ⁵ An a uwai a wenei kalobo ka roku n aminya a eri ndishi a ulyaki, aku uwonvo u kana le.

⁶ Pini nala, kalobo ki ka tonuko le, “Panai uwonvo wa. N reve ta Yesu uza u Nazara, uza da a wandamgbantai vi aya ya bolo. Webelei asu u da a'ari a zuwai ikyamba i ne da na, wa kpm pini wa, u yanga de. ⁷ Walai i ba i tonuko Bituru n atoni a ne a da a buwai, i tonuko le wa lasa da ta ubana a uyamba u Galili. Nte ya ba i wene yi de tyoku da u tonuko da a'ayin a da wari n ada.”

⁸ Aku a wutai a wuranai n ilyadi ikyamba n i jeyi, kpm alya la ulapani a dana uza ukuna wa adama a uwonvo.

Meri Magadaliya wenei Yesu

⁹ [N kpasani ku kain ka kagita ka a'ayin a shindere ka Yesu yangai. Vuma da u gita yi uwene, Meri Magadaliya da, uka da u wutukpai ityoni i cingi i shindere ara ne. ¹⁰ U

ba u tonukoi atoni a Yesu, u cina le atsuma unamgbi n a sayi. ¹¹ Shegai an u tonuko le Yesu 'yanga de, hal gbam u wene yi ta, a 'yuwain uwushuku.

*Yesu wenikei kaci ka a asu u atoni a re
(Luka 24:13-35)*

¹² Yesu yansakai tyoku u roku, aku u asakai atoni a ne ama a re aza da a ka bana a ilyuci a wene yi. ¹³ Aku a gonoi a ba a tonukoi atoku a le. Atoku yi a 'yuwain uwushuku n ili a danai.

*Yesu asakai kupa n uza u te vi a wene yi
(Matiyu 28:16-20; Luka 24:36-49; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)*

¹⁴ Pini nala, u asakai atoni a ne kupa n uza u te vi a wene yi, a'ayin a da a ka lya ilikulya. Aku u bongo le adama a ugbama u asuvu a le n ukpada u uwushuku n ili i'ya ama da a wene yi a tonuko le.

¹⁵ Aku u tonuko le, “Walai i bana a asuvu a likimba i yanka ama Kadyanshi ka Shinga ka va. ¹⁶ Gba uza da baci dem u wushuki n kadyanshi ki hal a lyubugi yi, a ka wauwa yi ta. Kpam uza da baci u 'yuwain ka, a ka varangu yi ta. ¹⁷ Iryoci i na ya tonoko ta aza da a wushuki: asuvu a kala ka va a ka wutukpa ta ityoni i cingi a asuvu a ama. A ka yan ta dem kadyanshi n aletsu a roku. ¹⁸ A ka bidya ta a'ali n akere a le, kpam a ka yanka le ili wa. Uza u so baci tsukonu, tsa tsa yan yi ili wa ko kenu. Kpam a ka sawa ta aza a mbala a tanasa le.”

*A cangai Yesu ubana a zuba
(Luka 24:50-53; Asuki 1:9-11)*

¹⁹ An Yesu kotso le uyanka kadyanshi, aku a canga yi ubana a zuba. U ba u dusuki a kukere ku ulyaki ku Kashila. ²⁰ Atoni a ne tani a lazai, a rongoi uyan kubari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila, ko nte wa a asuvu a

likimba. Asheku n a ɓaṅga le asu u ɗa u aṣaka le a ka yansa ikunesavu n i weniki kadyanshi ki mayun ɗa.]

Kazuwambani ka savu n Tsikimba n aβon a dā a
dangasai a kazuwambani ka cau
New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsikimba

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsikimba

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-05-05

Updates
eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Nov 2018 from source files dated 2 Sep
2018

a4f6a28b-3d6d-50b4-a81b-06ae05a66010